

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY

KULTURA W 2006 R.

**Informacje
i opracowania
statystyczne**

Warszawa 2007

SPIS TREŚCI

	Tabl.
PRZEDMOWA	x
UWAGI METODYCZNE	x
KULTURA W 2006 r.	x
DZIAŁ I. WYBRANE DANE O WYDATKACH BUDŻETU PAŃSTWA I BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO NA KULTURĘ I OCHRONĘ DZIEDZICTWA NARODOWEGO W 2006 R.	
Wydatki publiczne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według źródła finansowania.....	1
Wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według rozdziałów klasyfikacji budżetowej	2
Wydatki bieżące budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według rozdziałów klasyfikacji budżetowej.....	3
Wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według wybranych rozdziałów klasyfikacji budżetowej i województw	4
Udział wydatków budżetów jednostek samorządu terytorialnego na wybrane formy działalności kulturalnej w wydatkach na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego według województw.....	5
Udział wydatków jednostek samorządu terytorialnego poszczególnych województw na wybrane formy działalności kulturalnej w wydatkach ogółem budżetów jednostek samorządu terytorialnego na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	6
DZIAŁ II. WYBRANE DANE O GOSPODARSTWACH DOMOWYCH W LATACH 2005-2006	
Przeciętne wydatki na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	1(7)
Udział wydatków na wybrane artykuły i usługi kulturalne w przeciętnych wydatkach na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych	2(8)
Przeciętne wydatki na kulturę na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według grup społeczno-ekonomicznych i klasy wielkości miejscowości	3(9)
Przeciętne wydatki na wybrane artykuły użytku kulturalnego na 1 osobę rocznie w gospodarstwach domowych według klasy wielkości miejscowości	4(10)
Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrany sprzęt audiowizualny według grup społeczno-ekonomicznych	5(11)
Wyposażenie gospodarstw domowych w wybrany sprzęt audiowizualny według klasy wielkości miejscowości	6(12)

	Tabl.
DZIAŁ III. WYDAWNICTWA	
Książki i broszury wydane	1(13)
Książki i broszury według języka wydania.....	2(14)
Książki i broszury wydane według działów klasyfikacji UNESCO	3(15)
Książki i broszury wydane według miejsca wydania - tytuły	4(16)
Książki i broszury wydane według miejsca wydania - nakłady.....	5(17)
Gazety (periodyki informacji ogólnej) i czasopisma (inne periodyki) wydane	6(18)
Czasopisma wydane według działów klasyfikacji UNESCO	7(19)
Gazety i czasopisma wydane według miejsca wydania - tytuły	8(20)
Gazety i czasopisma wydane według miejsca wydania - nakłady globalne	9(21)
DZIAŁ IV. BIBLIOTEKI	
Sieć i działalność bibliotek publicznych w 2006 r.	1(22)
Sieć i działalność bibliotek publicznych w miastach w 2006 r.....	2(23)
Sieć i działalność bibliotek publicznych na wsi w 2006 r.....	3(24)
Biblioteki publiczne	4(25)
Biblioteki publiczne w miastach	5(26)
Biblioteki publiczne na wsi	6(27)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych w ciągu roku.....	7(28)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych w miastach w ciągu roku.....	8(29)
Wpływy materiałów bibliotecznych do bibliotek publicznych na wsi w ciągu roku.....	9(30)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych	10(31)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych w miastach.....	11(32)
Ubytki materiałów bibliotecznych w ciągu roku w bibliotekach publicznych na wsi.....	12(33)
Zbiory bibliotek publicznych	13(34)
Zbiory bibliotek publicznych w miastach	14(35)
Zbiory bibliotek publicznych na wsi	15(36)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru.....	16(37)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru w miastach	17(38)
Biblioteki publiczne według wielkości księgozbioru na wsi	18(39)
Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach publicznych według wieku	19(40)
Czytelnicy zarejestrowani w bibliotekach publicznych według zajęcia	20(41)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych.....	21(42)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych w miastach.....	22(43)
Czytelnicy i udostępnianie zbiorów na miejscu w bibliotekach publicznych na wsi.....	23(44)
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych.....	24(45)
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych w miastach.....	25(46)
Wypożyczenia na zewnątrz w bibliotekach publicznych na wsi	26(47)
Punkty biblioteczne	27(48)
Punkty biblioteczne w miastach.....	28(49)

	Tabl.
Punkty biblioteczne na wsi	29(50)
Komputeryzacja bibliotek	30(51)
Komputeryzacja bibliotek w miastach.	31(52)
Komputeryzacja bibliotek na wsi	32(53)
Biblioteki publiczne według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) w 2006 r. – ważniejsze dane	33(54)
DZIAŁ V. WYSTAWIENICTWO	
A. MUZEA	
Muzea.....	1(55)
Sieć i działalność muzeów według organizatorów i województw.....	2(56)
Sieć i działalność muzeów w miastach w 2006 r. według województw	3(57)
Sieć i działalność muzeów na wsi w 2006 r. według województw	4(58)
Muzea według rodzajów i województw	5(59)
Muzealia według dyscyplin i rodzajów muzeów	6(60)
Muzealia według dyscyplin i województw	7(61)
Depozyty według dyscyplin i województw	8(62)
Zwiedzający muzea i wystawy muzealne w 2006 r. według rodzajów muzeów i województw	9(63)
Wystawy za granicą zorganizowane przez muzea w 2006 r. według krajów.....	10(64)
Działalność oświatowa muzeów według województw	11(65)
Lekcje muzealne zrealizowane w 2006 r. według rodzajów muzeów i województw	12(66)
Działalność wydawnicza muzeów według województw	13(67)
Muzea samorządów terytorialnych według rodzajów muzeów i województw	14(68)
Ważniejsze dane o działalności muzeów według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) w 2006 r.....	15(69)
B. INSTYTUCJE PARAMUZEALNE W 2006 R.	
Instytucje paramuzealne.....	16(70)
Okazy i inne eksponaty według dyscyplin i rodzajów instytucji paramuzealnych	17(71)
Sieć i działalność instytucji paramuzealnych według organizatorów i województw	18(72)
Instytucje paramuzealne według rodzajów i zwiedzający - według rodzajów instytucji i województw	19(73)
Działalność oświatowa instytucji paramuzealnych według województw	20(74)
Działalność wydawnicza instytucji paramuzealnych według województw	21(75)
C. GALERIE WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Galerie według organizatorów (ogółem, w tym miasta wojewódzkie)	22(76)
Zbiory własne galerii państwowych i samorządowych	23(77)
Działalność wystawiennicza w kraju. Aukcje	24(78)
Działalność wystawiennicza galerii	25(79)
Wybrane formy działalności oświatowej.....	26(80)
Działalność wydawnicza galerii państwowych i samorządowych	27(81)
Działalność wydawnicza innych galerii.....	28(82)

	Tabl.
Ważniejsze dane o działalności galerii według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) w 2006 r.....	29(83)
DZIAŁ VI. TEATRY, INSTYTUCJE MUZYCZNE I ROZRYWKOWE	
Działalność teatrów i instytucji muzycznych według siedziby.....	1(84)
Teatry i instytucje muzyczne według siedziby	2(85)
Sceny w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	3(86)
Miejsca na widowni w stałych salach w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby.....	4(87)
Przedstawienia i koncerty w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	5(88)
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	6(89)
Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w stałych salach teatrów i instytucji muzycznych według siedziby.....	7(90)
Teatry dramatyczne według siedziby	8(91)
Teatry lalkowe według siedziby.....	9(92)
Teatry muzyczne według siedziby	10(93)
Filharmonie, orkiestry symfoniczne i kameralne oraz chóry według siedziby.....	11(94)
Przedstawienia i koncerty oraz widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych według województw	12(95)
Przedstawienia zespołów i artystów zagranicznych w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby.....	13(96)
Widzowie na przedstawieniach zespołów i artystów zagranicznych w teatrach i instytucjach muzycznych według siedziby	14(97)
Działalność przedsiębiorstw (agencji) estradowych	15(98)
Wybrane wskaźniki dotyczące teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych według województw.....	16(99)
Działalność za granicą teatrów, instytucji muzycznych i estradowych według krajów.....	17(100)
Przedstawienia zrealizowane za granicą według rodzajów instytucji i ich siedziby.....	18(101)
Ważniejsze dane o działalności teatrów i instytucji muzycznych w 2006 r. według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3)	19(102)
DZIAŁ VII. KINA WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Kina i miejsca w kinach stałych.....	1(103)
Kina i miejsca w kinach stałych w miastach.....	2(104)
Kina i miejsca w kinach stałych na wsi.....	3(105)
Kina według aparatury projekcyjnej	4(106)
Działalność kin ruchomych.....	5(107)
Seanse w kinach	6(108)
Seanse w kinach w miastach	7(109)
Seanse w kinach na wsi.....	8(110)
Widzowie w kinach.....	9(111)
Widzowie w kinach w miastach.....	10(112)
Widzowie w kinach na wsi.....	11(113)
Kina według okresu działalności.....	12(114)

	Tabl.
Kina według okresu działalności w miastach	13(115)
Kina według okresu działalności na wsi	14(116)
Kina według form własności.....	15(117)
Kina według regionów (NTS 1), województw (NTS 2) i podregionów (NTS 3) w 2006 r. – podstawowe informacje	16(118)
Działalność mini- i multipleksów	17(119)
Kina stałe według liczby sal	18(120)
Filmy nowowprowadzone na ekrany kin według krajów produkcji	19(121)
DZIAŁ VIII. ABONENCI RADIOWI I TELEWIZYJNI WEDŁUG WOJEWÓDZTW	
Abonenci radiowi	1(122)
Abonenci telewizyjni.....	2(123)

CONTENTS

	Table
INTRODUCTION	x
METHODOLOGICAL NOTES	x
CULTURE IN 2006	x
 CHAPTER I. SELECTED DATA ON THE EXPENDITURE FROM THE STATE AND LOCAL SELF-GOVERNMENT ENTITIES BUDGETS ON CULTURE AND PROTECTION OF NATIONAL HERITAGE IN 2006	
Public expenditure on culture and protection of national heritage by source of finance	1
Expenditure from the state and local self-government entities budgets on culture and protection of national heritage according to budget classification chapters	2
Current expenditure from the state and local self-government entities budget on culture and protection of national heritage according to budget classification chapters	3
Expenditure from the local self-government entities budgets on culture and protection of national heritage according to selected budget classification chapters and by voivodship	4
The share of expenditure on selected forms of cultural activity in the local self- government entities budgets expenditure on culture and protection of national heritage by voivodship	5
The share of voivodship expenditure on selected forms of cultural activity in the local self-government entities budgets expenditure on culture and protection of national heritage.....	6
 CHAPTER II. SELECTED DATA ON HOUSEHOLDS IN 2005-2006	
Average per capita expenditure on culture in households by socio-economic groups	1(7)
The share of expenditure on selected cultural goods and services as compared with the average per capita expenditure on culture in households by socio-economic groups	2(8)
Average per capita expenditure on culture in households by socio-economic groups and class of locality (towns by number of inhabitants and rural area)	3(9)
Average per capita expenditure on selected cultural articles in households by class of locality (towns by number of inhabitants and rural area)	4(10)
Households' equipment with selected audio-visual articles by socio-economic group	5(11)
Households' equipment with selected audio-visual articles by class of locality (towns by number of inhabitants and rural area)	6(12)

	Table
CHAPTER III. PUBLICATIONS	
Books and pamphlets published	1(13)
Books and pamphlets by language of publication	2(14)
Books and pamphlets by UNESCO subject group	3(15)
Books and pamphlets published by place of issue – titles	4(16)
Books and pamphlets published by place of issue – number of copies.....	5(17)
Newspapers (containing general information) and magazines (other periodicals) published.....	6(18)
Magazines (other periodicals) by UNESCO subject group	7(19)
Newspapers and magazines published by place of issue – titles.....	8(20)
Newspapers and magazines published by place of issue – total number of copies ...	9(21)
 CHAPTER IV. LIBRARIES	
Network and activities of public libraries in 2006.....	1(22)
Network and activities of public libraries in 2006 in urban areas	2(23)
Network and activities of public libraries in 2006 in rural areas	3(24)
Public libraries	4(25)
Urban public libraries	5(26)
Rural public libraries.....	6(27)
Annual additions of library materials to public libraries.....	7(28)
Annual additions of library materials to urban public libraries.....	8(29)
Annual additions of library materials to rural public libraries	9(30)
Annual loss of library materials to public libraries.....	10(31)
Annual loss of library materials to urban public libraries	11(32)
Annual loss of library materials to rural public libraries.....	12(33)
Collections of library materials in public libraries.....	13(34)
Collections of library materials in urban public libraries	14(35)
Collections of library materials in rural public libraries.....	15(36)
Public libraries by size of collection	16(37)
Urban public libraries by size of collection	17(38)
Rural public libraries by size of collection	18(39)
Users of public libraries registered by age.....	19(40)
Users of public libraries registered by occupation	20(41)
Users and loans to users in reading-rooms of public libraries	21(42)
Users and loans to users in reading-rooms of urban public libraries	22(43)
Users and loans to users in reading-rooms of rural public libraries.....	23(44)
Out-of-library loans to users in public libraries	24(45)
Out-of-library loans to users in urban public libraries.....	25(46)
Out-of-library loans to users in rural public libraries	26(47)
Library service points	27(48)
Urban library service points	28(49)
Rural library service points	29(50)
Computerization of libraries.....	30(51)
Computerization of libraries in urban areas.....	31(52)
Computerization of libraries in rural areas	32(53)

	Table
Major data on public libraries by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2006	33(54)
CHAPTER V. MUSEUMS	
A. MUSEUMS	
Museums	1(55)
Network and activities of museums by governing authorities and voivodship	2(56)
Network and activities of urban museums in 2006 by voivodship	3(57)
Network and activities of rural museums in 2006 by voivodship	4(58)
Museums by type and voivodship	5(59)
Exhibits by branch and type of museum	6(60)
Exhibits by branch and voivodship	7(61)
Deposits by branch and voivodship	8(62)
Attendance in museums and museum exhibitions in 2006 by type of museum and voivodship	9(63)
Exhibitions organised by museums abroad in 2006 by country	10(64)
Educational activities of museums by voivodship	11(65)
Museum lessons realised in 2006 by type of museum and voivodship...	12(66)
Publishing activities of museums by voivodship	13(67)
Museums of local government entities by type of museum and voivodship	14(68)
Major data on activities of museums by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2006	15(69)
B. INSTITUTIONS RELATED TO MUSEUMS IN 2006	
Museum-related institutions	16(70)
Exhibits by branch and type of museum-related institution	17(71)
Network of museum-related institutions and their activities by organiser and voivodship	18(72)
Museum-related institutions by type and visitors – by type of institution and voivodship	19(73)
Educational activities of museum-related institutions by voivodship	20(74)
Publishing activities of museum-related institutions by voivodship	21(75)
C. ART GALLERIES IN VOIVODSHIP	
Art galleries by governing authority (Total; of which in voivodship cities)	22(76)
Exhibits of state and municipality owned art galleries	23(77)
Exhibition activities in Poland. Auctions	24(78)
Exhibition activities of galleries	25(79)
Selected forms of educational activities	26(80)
Publishing activities of state and municipality galleries	27(81)
Publishing activities of other galleries	28(82)
Major data on activities of art galleries by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2006	29(83)

	Table
CHAPTER VI. THEATRES, MUSIC INSTITUTIONS AND ENTERTAINMENT ENTERPRISES	
Activities of theatres and music institutions by locality	1(84)
Theatres and music institutions by locality	2(85)
Stages in theatres and music institutions by locality	3(86)
Seats for audience in fixed halls in theatres and music institutions by locality	4(87)
Performances and concerts in theatres and music institutions by locality	5(88)
Spectators and listeners in theatres and music institutions by locality	6(89)
Performances, concerts, spectators and listeners in fixed halls in theatres and music institutions by locality	7(90)
Dramatic theatres by locality	8(91)
Puppet theatres by locality	9(92)
Music theatres by locality	10(93)
Philharmonics, symphonic and chamber orchestras and choirs by locality	11(94)
Performances and concerts, spectators and listeners in theatres and music institutions by voivodship	12(95)
Performances by foreign ensembles and artists in theatres and music institutions by locality	13(96)
Spectators on performances by foreign ensembles and artists in theatres and music institutions by locality	14(97)
Activities of entertainment enterprises (agencies)	15(98)
Selected indicators concerning theatres, music institutions and entertainment enterprises by voivodship	16(99)
Activities of Polish theatres, music institutions and entertainment enterprises abroad by country	17(100)
Performances realised abroad by type of institution and locality	18(101)
Major data on activities of theatres and music institutions by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2006	19(102)
CHAPTER VII. CINEMAS BY VOIVODSHIP	
Cinemas and seats in fixed cinemas	1(103)
Urban cinemas and seats in fixed cinemas	2(104)
Rural cinemas and seats in fixed cinemas	3(105)
Cinemas by type of projection machines	4(106)
Activities of mobile cinemas	5(107)
Screenings in cinemas	6(108)
Screenings in urban cinemas	7(109)
Screenings in rural cinemas	8(110)
Attendance in cinemas	9(111)
Attendance in urban cinemas	10(112)
Attendance in rural cinemas	11(113)
Cinemas by period of activity	12(114)
Urban cinemas by period of activity	13(115)
Rural cinemas by period of activity	14(116)
Cinemas by owners	15(117)

	Table
Major data on cinemas by region (NUTS 1), voivodship (NUTS 2) and subregion (NUTS 3) in 2006.....	16(118)
Mini- and multiplexes activity	17(119)
Fixed cinemas by number of screens.....	18(120)
First time presented films in cinemas by country of origin	19(121)
 CHAPTER VIII. RADIO AND TELEVISION SUBSCRIBERS BY VOIVODSHIP	
Radio subscribers	1(122)
Television subscribers	2(123)

PRZEDMOWA

Publikacja jest kolejną edycją opracowania na temat kultury i sztuki, wydawanego co roku przez Główny Urząd Statystyczny w serii *Informacje i opracowania statystyczne*. Od 2004 r. opracowanie prezentowane jest w formie elektronicznej.

Część tabelaryczną publikacji, zawierającą dane statystyczne (działy I-VIII), poprzedzają uwagi metodyczne i komentarz analityczny "Kultura w 2006 r."

W uwagach metodycznych wyjaśniono podstawowe pojęcia, zasady grupowania i klasyfikacje zastosowane w publikacji. Komentarz analityczny stanowi syntetyczny opis działalności w 2006 r. badanych instytucji kultury.

Zakres przedmiotowy danych prezentowanych w części tabelarycznej obejmuje informacje o wydatkach na kulturę (działy I i II) oraz wybranych zjawiskach i instytucjach kultury (działy III-VIII).

Dane dotyczące sieci i działalności instytucji kultury zaprezentowano w przekroju wojewódzkim, a tam, gdzie było to celowe - także w podziale: miasto, wieś.

Do opracowania części opisowej i tabelarycznej, oprócz danych Głównego Urzędu Statystycznego, wykorzystano informacje statystyczne Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej, Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej i Urzędu Komunikacji Elektronicznej..

Publikacja została opracowana w Wydziale Statystyki Edukacji, Statystyki Kultury i Organizacji Non-profit przez zespół w składzie: Stanisław Radkowski, Katarzyna Wawrzyniak, Jacek Nowicki, Agnieszka Grzeszczuk i Maria Ulatowska.

Zastępca Dyrektora
Departamentu Statystyki Usług

Dr Alina Baran

INTRODUCTION

This is a successive publication on culture and art, being issued annually by the Central Statistical Office within the series Information and Statistical Papers. Since 2004 the publication is presented in electronic format.

The main part of the publication presenting statistical data in the form of tables (chapters I-VIII) is preceded by methodological notes as well as analytical comments under the heading "Culture in 2006".

The methodological notes explain the definitions of basic concepts as well as principles of grouping and classifications used in the publication. The analytical comment provides a concise description of the activities of the culture institutions that have been surveyed.

The content of tabulations covers information on expenditure (chapters I-II) and on selected culture phenomena and institutions (chapters III-VIII).

The data on the network and activities of culture institutions has been presented by voivodship and, wherever possible, also by urban/rural area.

The sources of data for the descriptive part and the tabulations have been provided not only by the Central Statistical Office but also by some other institutions, such as: Bibliographic Institute of the National Library, Ministry of Culture and National Heritage, Polish Post Directorate and Office of Electronic Communications.

This publication was prepared by the team of staff members of the Section for Education, Culture and Non-Profit Organizations Statistics at the Services Statistics Division of the Central Statistical Office.

Deputy Director
Services Statistics Division

Alina Baran Ph.D.

Warsaw, August 2007

UWAGI METODYCZNE

Uwagi ogólne

Dane o wydatkach publicznych opracowano zgodnie z klasyfikacją dochodów i wydatków publicznych, wprowadzoną rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. Nr 107, poz. 726).

Przez **wydatki publiczne** na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego rozumie się wydatki budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego (gmin, miast na prawach powiatu, powiatu i województw) łącznie, po wyeliminowaniu transferów z budżetu państwa do jednostek samorządowych oraz między tymi jednostkami.

Wydatki bieżące budżetu państwa i budżetów samorządów terytorialnych, prezentowane w niniejszym opracowaniu, to wydatki ogółem pomniejszone o wydatki majątkowe.

Informacje według **województw** oraz w układzie **miasto-wieś** podano zgodnie z siedzibą jednostki sprawozdawczej. Dane dla teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych, ze względu na charakter ich działalności są prezentowane według **siedziby** i **województw** (szczegółowe wyjaśnienia w dalszej części uwag).

Współczynniki na 1000 ludności o stanie badania zjawisk na koniec roku (np. liczba miejsc na widowni, księgozbiór bibliotek, abonenci radiowi i telewizyjni) ustalono przy wykorzystaniu danych demograficznych według stanu w dniu 31 grudnia, a dla zjawisk trwających pewien okres czasu, np. w okresie roku (m.in. wypożyczenia zbiorów, widzowie teatralni i kinowi, uczestnicy imprez, działalność wydawnicza) – przy przyjęciu stanu ludności w dniu 30 czerwca.

Dane demograficzne zostały opracowane **metodą bilansową**, przy przyjęciu za bazę wyjściową wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z dnia 20 maja 2002 r. Dane o liczbie i strukturze ludności w przekroju terytorialnym opracowano według **faktycznego miejsca zamieszkania** – to znaczy ujęto ludność zameldowaną na pobyt stały w danej jednostce podziału terytorialnego (gminie) i faktycznie tam mieszkającą oraz ludność przebywającą tam czasowo (zameldowaną na pobyt czasowy ponad 2 miesiące).

Wszystkie badania sprawozdawcze instytucji kultury realizowane przez Główny Urząd Statystyczny, których wyniki prezentowane są w niniejszej publikacji, prowadzone są metodą pełną. Wyniki badań przedstawione są przede wszystkim w układzie według

województw (niektóre tablice w podziale na miasto-wieś), a wybrane informacje – także w przekroju regionów i podregionów.

Gospodarstwa domowe

Dane dotyczące przeciętnych wydatków gospodarstw domowych, a także o ich wyposażeniu w sprzęt audiowizualny, pochodzą z badań reprezentacyjnych budżetów gospodarstw domowych¹ przeprowadzonych w latach 2005-2006. Klasyfikacja wydatków ustalona jest na podstawie „Klasyfikacji spożycia indywidualnego według celu do badania budżetów gospodarstw domowych /COICOP/HBS/ zeszyt 2 Instrukcji organizacyjno-metodologicznej do badania budżetów gospodarstw domowych na lata 2005-2008” (GUS, Warszawa 2004). Badania budżetów rodzinnych są podstawowym źródłem informacji o dochodach, wydatkach i wyposażeniu gospodarstw domowych w przedmioty trwałego użytkowania i służą przede wszystkim do analiz struktury, zróżnicowania i tendencji rozwojowych dochodów, wydatków i spożycia w gospodarstwach domowych.

W badaniach tych wśród kilkunastu podstawowych grup rozchodów gospodarstw domowych wyodrębnia się grupę wydatków związanych z kulturą i rekreacją. W skład tej grupy wchodzi wydatki na aktywność typowo kulturalną, rekreacyjną oraz łącznie na aktywność kulturalno-rekreacyjną, z których nie można wydzielić dwóch rozłącznych podgrup obejmujących tylko jeden rodzaj aktywności. Z tego powodu wydatki na kulturę „ogółem”, liczone wraz z tymi wydatkami na rekreację, których nie można wyodrębnić, są zawyżone.

Wydatki na kulturę (inne niż kulturalno-rekreacyjne) obejmują natomiast:

- zakup gazet i czasopism przeznaczonych do celów innych niż edukacyjne - gazety, tygodniki, miesięczniki, pozostałe wydawnictwa periodyczne i opłaty za prenumeratę;
- zakup książek przeznaczonych do celów innych niż edukacyjne - atlasy, słowniki, encyklopedie, książki naukowe, beletrystyczne, wydawnictwa albumowe, biblia, oprawa książek, nuty (partytura) i inne;
- opłaty za wstęp do kina, teatru, opery, operetki, cyrku itp., na koncert, występy estradowe, pokazy światła, dźwięku; opłaty za wstęp do muzeum, ogrodu zoologicznego, ogrodu botanicznego, parku narodowego, do galerii sztuki, opłaty z zwiedzanie zabytków, opłaty w bibliotekach;

¹ Szczegółowy opis doboru próby do badania budżetów gospodarstw domowych zamieszczany jest corocznie w publikacji GUS „Budżety gospodarstw domowych...”

- zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku, tj. odbiorniki radiofoniczne, radia-zegary, radia samochodowe, magnetofony i radiomagnetofony, w tym walkmany, odtwarzacze płyt kompaktowych, zestawy sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku (tj. zestawy zawierające co najmniej dwa spośród wymienionych urządzeń: radio, magnetofon, odtwarzacz płyt kompaktowych, gramofon lub adapter), pozostały sprzęt i akcesoria do odbioru, nagrywania i odtwarzania dźwięku - gramofony, adaptory, dyktafony, mikrofony i stojaki do nich, głośniki (kolumny), słuchawki, wzmacniacze, anteny itp.;

- zakup odbiorników telewizyjnych - do odbioru kolorowego i czarno-białego;

- zakup sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu: magnetowidy i odtwarzacze wideo, zestawy sprzętu do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu (tj. zestawy zawierające co najmniej jedno z wymienionych urządzeń: telewizor, magnetowid, odtwarzacz video oraz jedno lub więcej urządzeń do odbioru, rejestracji i odtwarzania dźwięku: radio, magnetofon, odtwarzacz płyt kompaktowych, gramofon);

- zakup pozostałego sprzętu i akcesoriów do odbioru, rejestracji i odtwarzania obrazu, w tym anteny, łącznie z satelitarnymi oraz części i pozostałe akcesoria;

- opłaty za instalację sprzętu telewizyjnego - instalacja telewizji kablowej, anteny satelitarnej itp.;

- zakup sprzętu fotograficznego i filmowego, w tym do wywoływania, powiększania i powielania zdjęć, kamer filmowych i video, przyrządów do projekcji slajdów i innych;

- zakup nośników informacji - nagrane i nienagrane kasety magnetofonowe i video, płyty kompaktowe i gramofonowe, nienagrane dyskiety, nieużywane filmy i taśmy do kamery filmowej, dyski CD ROM, materiały fotograficzne i pozostałe;

- zakup instrumentów muzycznych;

- opłaty za radio i telewizję sieciową oraz za radio i telewizję kablową – opłata za abonament, rejestrację, łącznie z karą za zwłokę;

- opłaty za wypożyczanie sprzętu zaspokajającego potrzeby kulturalne: np. telewizorów, odtwarzaczy wideo, odtwarzaczy płyt kompaktowych itp., wypożyczanie kaset wideo.

Od 2005 r. w badaniu budżetów gospodarstw domowych klasyfikuje się gospodarstwa domowe według pięciu podstawowych grup społeczno-ekonomicznych ludności kraju. Są to:

- ***gospodarstwa pracowników***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z pracy najemnej w sektorze publicznym lub prywatnym

(prezentowane w publikacji także w podziale na gospodarstwa pracujących na stanowiskach robotniczych i na stanowiskach nierobotniczych);

- ***gospodarstwa rolników***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest dochód z użytkowanego gospodarstwa rolnego (w użytkowaniu indywidualnym);
- ***gospodarstwa pracujących na własny rachunek***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest praca na własny rachunek poza gospodarstwem rolnym w użytkowaniu indywidualnym lub wykonywanie wolnego zawodu;
- ***gospodarstwa emerytów i rencistów***, których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania jest emerytura lub renta (prezentowane w publikacji także w podziale na gospodarstwa emerytów i gospodarstwa rencistów);
- ***gospodarstwa utrzymujące się z niezarobkowych źródeł*** (o których dane nie są prezentowane w niniejszej publikacji), których wyłącznym lub głównym (przeważającym) źródłem utrzymania są źródła niezarobkowe inne niż emerytura lub renta, np. zasiłki dla bezrobotnych, pomoc materialna i w formie usług, dodatki mieszkaniowe, zasiłki rodzinne wraz z dodatkami, alimenty, darowizny, dochody z tytułu własności i z wynajmu nieruchomości.

Prezentowane wyniki badania budżetów gospodarstw domowych nie obejmują gospodarstw domowych zamieszkujących obiekty zbiorowego zakwaterowania, tj. domów studenckich, domów opieki społecznej i innych oraz gospodarstw cudzoziemców (poza gospodarstwami obywateli obcego państwa, którzy zamieszkują w Polsce stale lub przez dłuższy okres czasu i posługują się językiem polskim).

Wydawnictwa

Tablice zamieszczone w tym dziale zostały przygotowane w oparciu o dane Instytutu Bibliograficznego Biblioteki Narodowej.

Informacje o wydawnictwach są opracowywane na podstawie nadsyłanych do Biblioteki Narodowej w Warszawie tzw. egzemplarzy obowiązkowych poszczególnych wydawnictw opublikowanych w kraju.

W statystyce wydawnictw stosuje się – zgodnie z zaleceniami UNESCO – podział na wydawnictwa periodyczne i nieperiodyczne. Zalecenia UNESCO w sprawie standaryzacji międzynarodowej statystyki produkcji i dystrybucji książek, gazet i czasopism uchwalono na XXIII sesji Konferencji Generalnej UNESCO w Sofii w 1985 r.

Wydawnictwa nieperiodyczne są to wydawnictwa zwarte (dzieła stanowiące zamkniętą całość jedno- lub wielotomowe) oraz zwarte całości w seriach wydawniczych, tj. książki, broszury, nuty, mapy i dokumenty życia społecznego.

Zgodnie z normą statystyki produkcji i dystrybucji książek, gazet, czasopism i publikacji elektronicznych (PN PE ISO 9707: 1994): **książka** jest to wydawnictwo zwarte o objętości co najmniej 49 stron nie wliczając okładki, **broszura** - od 5 do 48 stron nie wliczając okładki, wydane w danym kraju i ogólnie dostępne.

Dane dotyczące książek i broszur podaje się łącznie ze śpiewnikami szkolnymi, albumami i atlasami.

Jednostkami obliczeniowymi w statystyce wydawnictw nieperiodycznych są:

- *tytuł* – każdorazowe wydanie całości dzieła (jedno- lub wielotomowego) stanowiącego samoistną jednostkę wydawniczą i czytelniczą,
- *arkusz wydawniczy* – zawierający 40000 znaków drukarskich (liter, cyfr, znaków przestankowych, odstępów między wierszami itp.) dla tekstów literowych lub cyfrowych albo 700 linii dla utworów poetyckich,
- *nakład globalny* – stanowiący liczbę wydanych egzemplarzy.

W grupie książek i broszur przyjęto następujący podział według typów:

- 1) wydawnictwa naukowe, do których należą studia, monografie, przyczynki, źródła, prace doktorskie i habilitacyjne, dzieła pomocnicze i informacyjne (encyklopedie, słowniki, atlasy, bibliografie itp.);
- 2) podręczniki dla szkół wyższych (podręczniki akademickie, skrypty, zbiory zadań, ćwiczenia);
- 3) wydawnictwa popularne – ogólne, obejmujące ogólne wydawnictwa popularne przeznaczone dla masowego odbiorcy, jak: literatura faktu, ideologiczna, popularnonaukowa, religijna, przewodniki itp.;
- 4) wydawnictwa zawodowe (fachowe), jak: poradniki, instrukcje, materiały szkoleniowe;
- 5) podręczniki szkolne i książki pomocnicze dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (łącznie ze szkołami policealnymi), z wyjątkiem szkół wyższych;
- 6) literatura piękna (powieści, nowele, dramaty, poezje, listy, pamiętniki, eseje, reportaże literackie, komiksy), podzielona na literaturę dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży.

Uwaga. Przez wiele lat dane dotyczące wydawnictw popularnych i zawodowych były publikowane łącznie.

Wydawnictwa periodyczne są to wydawnictwa ciągłe, publikowane w częściach, (w regularnych lub nieregularnych odstępach czasu), o określonym charakterze, tj. gazety,

czasopisma (z rocznikami włącznie) i związane wspólnym tytułem oraz w większości wydawnictwa zbiorowe (zeszyty naukowe, prace naukowe itp.).

Zgodnie z zaleceniami UNESCO:

- 1) do **gazet** zalicza się periodyki informacji ogólnej, bez względu na częstotliwość ich ukazywania się, stanowiące podstawowe źródło informacji bieżącej o aktualnych wydarzeniach krajowych i zagranicznych, przeznaczone dla szerokiego kręgu czytelników,
- 2) do **czasopism** (innych periodyków) zalicza się periodyki omawiające problemowo zagadnienia społeczne, polityczne i gospodarcze, specjalistyczne fachowe i naukowe, poświęcone określonym zagadnieniom, magazyny ilustrowane itp., a także wydawnictwa urzędowe.

Czasopisma dzieli się na:

- *naukowe* – przedstawiające wyniki badań naukowych,
- *zawodowe* – o charakterze praktycznym, związane z wykonywaniem zawodu na różnych poziomach,
- *informacyjne* – stanowiące informacje ekspresowe, przeglądy dokumentacyjne, biuletyny i komunikaty, wykazy, informatory itp.,
- *ogólne* – przeznaczone dla szerokiego kręgu odbiorców, niezależnie od zawodu,
- *dziecięce i młodzieżowe* – dla odbiorcy do lat 14,
- *urzędowe* – stanowiące periodyki władz i urzędów państwowych zawierające przepisy i akty prawne,
- *oficjalne* – sprawozdania z działalności instytucji i zakładów pracy, przepisy dla członków organizacji itp.,
- *dla zagranicy* – wyodrębnione ze względu na rozpowszechnianie poza granicami kraju.

Jednostkami obliczeniowymi w statystyce wydawnictw periodycznych są:

- *tytuł*, czyli jedna pozycja drukowana (pozycja wydawnicza stanowiąca odrębną całość),
- *przeciętny nakład jednorazowy*, będący przeciętną liczbą wydanych jednorazowo egzemplarzy jednego numeru,
- *nakład globalny*, stanowiący liczbę wydanych egzemplarzy danego tytułu.

Dodatki do periodyków, jeśli są sprzedawane oddzielnie, uważa się za odrębne tytuły. W liczbie tytułów periodyków nie uwzględniono mutacji, z wyjątkiem obcojęzycznych, które uważa się za odrębne tytuły.

Biblioteki

Dział zawiera informacje o bibliotekach: publicznych objętych badaniami statystyki publicznej.

Zasady działania ogólnokrajowej sieci bibliotecznej i poszczególnych rodzajów bibliotek regulują przepisy ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz.U. Nr 85, poz. 539 z późniejszymi zmianami).

Biblioteka jest to jednostka posiadająca uporządkowany (zinwentaryzowany) zbiór książek, czasopism i innych materiałów piśmienniczych, liczący co najmniej 300 jednostek inwentarzowych, udostępniany czytelnikom w sposób kontrolowany.

Jednostka biblioteczna jest to placówka (zespół placówek) posiadająca stały księgozbiór objęty wspólną ewidencją i opatrzone wspólnym znakiem własności.

Informacje dotyczące bibliotek publicznych gromadzone są co roku przy pomocy sprawozdania na formularzu oznaczonym symbolem K-03. Obejmują one w swym zakresie przedmiotowym dane o zbiorach biblioteki oraz ich udostępnianiu na miejscu i wypożyczeniach – według rodzajów zbiorów, a także o czytelnikach zarejestrowanych w ciągu roku według wieku i ich głównego zajęcia oraz liczbie miejsc w czytelnii. Odrębne działy informacji poświęcone są działalności punktów bibliotecznych oraz pracownikom zatrudnionym w bibliotece i zakupom niektórych materiałów bibliotecznych.

Biblioteki publiczne są to jednostki służące rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych ludności. Zgodnie z funkcją, jaką pełni jednostka, wyodrębniono biblioteki: wojewódzkie, powiatowe, miasta na prawach powiatu, gminy miejskiej, gminy wiejskiej, gminy miejsko-wiejskiej. Ponadto w grupie tej odróżniono *biblioteki* od podporządkowanych im administracyjnie *fili bibliotecznych* i *punktów bibliotecznych*. Dodatkowo wyróżniono biblioteki działające w strukturze innych instytucji: w szkołach (biblioteki publiczno-szkolne) lub ośrodkach (domach) kultury.

Filie biblioteczne są to placówki podporządkowane organizacyjnie bibliotece macierzystej, obsługujące część terenu objętego działalnością tej biblioteki oraz posiadające stały księgozbiór (często podwójnie rejestrowany – w księdze inwentarzowej biblioteki macierzystej i w księdze inwentarzowej filii). Wśród filii bibliotecznych wyróżniamy filie biblioteczne dla dzieci wyposażone w odpowiedni księgozbiór, o popularyzatorskim profilu działalności odpowiadającym potrzebom młodego pokolenia.

Prowadzone najczęściej społecznie **punkty biblioteczne** są to placówki, których księgozbiory są wypożyczane na czas nieokreślony z jednostki macierzystej (biblioteki lub filii) i pozostające w ewidencji tej jednostki. Punkty biblioteczne działają w miejscowościach,

w których nie ma innych placówek bibliotecznych. Ponieważ nie stanowią one samodzielnych organizacyjnie jednostek dane o ich działalności podawane są łącznie z danymi dotyczącymi jednostek macierzystych.

Oddziały dla dzieci są to niesamodzielne jednostki istniejące zasadniczo jako komórka organizacyjna większych bibliotek i filii bibliotecznych. Są one przeznaczone do obsługi dzieci i młodzieży szkolnej, pełniąc funkcję filii bibliotecznych dla dzieci.

Dane o bibliotekach publicznych prezentowane są w układzie wojewódzkim i w przekroju miasto-wieś.

Informacje dotyczące bibliotek naukowych, pedagogicznych, zakładów pracy (bibliotek fachowych, ośrodków informacji naukowej, technicznej i ekonomicznej oraz bibliotek fachowo-beletrystycznych) i towarzystw naukowych, zbierane i prezentowane są co dwa lata (ostatnia publikacja – “Kultura w 2005 r.”).

Zbiory biblioteczne stanowią księgozbiór i zbiory specjalne.

Księgozbiór obejmuje wydawnictwa nieperiodyczne (książki i broszury wydane po 1800 r.) i wydawnictwa periodyczne (gazety i czasopisma). Jednostką obliczeniową księgozbioru jest **wolumin**, czyli tom (zawartość jednej okładki) zarejestrowany w księdze inwentarzowej. W przypadku periodyków za wolumin uważa się zbiór (zazwyczaj roczny) numerów jednego tytułu gazety lub czasopisma stanowiący jedną pozycję inwentarzową.

Zbiory specjalne są to materiały biblioteczne wyodrębnione ze względu na specyficzne cechy formalne wymagające specjalnego opracowania, magazynowania i udostępniania. Wyróżnia się wśród nich kilka podstawowych grup:

- *rękopisy* – teksty napisane ręcznie niezależnie od rodzaju pisma, materiału pisarskiego i techniki, także nie powielone maszynopisy,
- *mikroformy* są to zminiaturyzowane formy dokumentów piśmienniczych (mikrofilmy – utrwalone na taśmie filmowej – zwojowej; mikrofisz – utrwalone na materiale fotograficznym w postaci błony płaskiej).
- materiały *audiowizualne* są to dokumenty zawierające zapis obrazu i/lub dźwięku, jak: filmy, przeźrocza, płyty gramofonowe i kompaktowe, taśmy magnetofonowe, kasety magnetofonowe, kasety wideo, DVD itp. Według zaleceń UNESCO dzieli się je na trzy kategorie zbiorów: audialnych, wizualnych i połączonych (audiowizualnych). W praktyce polskiej podział ten nie jest stosowany.
- *dokumenty elektroniczne* – zaliczono tu CD-ROM-y, dyskietki, taśmy i inne nośniki z danymi i/lub programami komputerowymi wymagającymi odpowiednich urządzeń do ich odczytu.

Zbiory specjalne są obliczane w jednostkach inwentarzowych ściśle ustalonych dla każdego rodzaju zbioru (np. zwój, płyta, mapa, kaseta, taśma, norma), co jest regulowane rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 5 listopada 1999 r. w sprawie zasad ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. Nr 93, poz. 1077). Stare druki są to książki wydane do 1800 r.

Dane o *czytelnikach* dotyczą osób korzystających z wypożyczalni, tzn. otrzymujących materiały biblioteczne do wykorzystania poza terenem biblioteki. Podstawowym dokumentem służącym do gromadzenia danych o czytelnikach w bibliotece jest aktualna karta wypożyczeń (karta czytelnika) lub inny dokument służący do rejestracji. Za czytelnika uważa się osobę, która w ciągu roku sprawozdawczego została zarejestrowana w bibliotece przez dokonanie co najmniej jednego wypożyczenia.

Informacje o czytelnikach zostały pogrupowane według wieku i zajęcia, zgodnie z klasyfikacją stosowaną w “Dzienniku biblioteki publicznej”, będącym podstawowym dokumentem źródłowym pomocnym przy sporządzaniu zestawień statystycznych o działalności biblioteki. W dokumentacji przyjmuje się na podstawie “kart zapisu-zobowiązań” następujące grupy wieku czytelników: do lat 15, 16-19 lat, 20-24 lata, 25-44 lata, 45-60 lat i powyżej 60 lat oraz kategorie społeczno-zawodowe czytelników: robotnicy, rolnicy, pracownicy umysłowi, uczniowie (młodzież ucząca się, niepracująca), studenci (studiujący w szkołach wyższych w systemie dziennym), inni zatrudnieni, niezatrudnieni.

Udostępnianie zbiorów, które odbywa się w formie wypożyczeń i udostępnień w czytelni jest prezentowane w podziale na *wypożyczenia na zewnątrz* i *udostępnianie na miejscu*. Przez wypożyczenie rozumie się udostępnianie materiałów bibliotecznych poza teren biblioteki. Wypożyczenia dotyczą wypożyczeń poszczególnym czytelnikom (osobom fizycznym), natomiast *wypożyczenia międzybiblioteczne* (będące formą wypożyczeń na zewnątrz) obejmują wypożyczenia innym bibliotekom i instytucjom, jak i wypożyczenia z innych bibliotek. Dla bibliotek publicznych nie jest zbierana informacja o wypożyczeniach międzybibliotecznych. W bibliotekach posiadających czytelnie, tj. samodzielne pomieszczenia przystosowane do korzystania ze zbiorów na miejscu, rejestruje się udostępnianie zbiorów. Dane te należy traktować orientacyjnie, gdyż część bibliotek nie prowadzi ewidencji udostępniania zbiorów w czytelni bądź też zamieszcza dane szacunkowe.

Przez termin “*udział wpływów*” materiałów bibliotecznych rozumie się wyrażony procentowo stosunek liczby materiałów bibliotecznych danego rodzaju, które wpłynęły w ciągu roku do ogółu zbiorów danego rodzaju według stanu w dniu 31 XII.

Dane o pracownikach bibliotek według wykształcenia podawane są w oparciu o rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 9 marca 1999 r. w sprawie wymagań

kwalifikacyjnych uprawniających do zajmowania określonych stanowisk w bibliotekach oraz trybu stwierdzania tych kwalifikacji (Dz.U. Nr 41, poz. 419). Wykształcenie policealne zaliczono do średniego. Osoby posiadające tytuł zawodowy licencjata są w grupie osób z wykształceniem wyższym.

Po raz kolejny w roku bieżącym zostały zebrane i przedstawione podstawowe dane dotyczące komputeryzacji bibliotek, wykorzystania Internetu i programów bibliotecznych.

Muzea

Roczne sprawozdanie GUS na formularzu o symbolu K-02 z działalności muzeów sporządzają muzea i oddziały muzealne, których podstawowym zadaniem jako instytucji kultury jest gromadzenie i upowszechnianie wytworów kultury materialnej i duchowej. W sprawozdaniu wykazywane są informacje o posiadanych zbiorach (według dyscyplin), organizowanych wystawach w kraju i wymianie wystaw z zagranicą, osobach zwiedzających muzea i wystawy muzealne oraz o formach prowadzonej przez muzea działalności oświatowej (odczyty, lekcje, seanse filmowe, koncerty) i wydawniczej.

Działalność muzeów reguluje ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (Dz.U. z 1997 r. Nr 5, poz. 24 z późn. zm.).

Muzea to instytucje kultury, które gromadzą, rejestrują, konserwują i przechowują oraz udostępniają publiczności w formie wystaw zabytki i wytwory kultury w zakresie sztuki, wiedzy, techniki i przyrody oraz prowadzą działalność naukową, oświatową i popularyzatorską (m.in. poprzez prowadzenie działalności wydawniczej).

Dane o muzeach dotyczą:

- 1) w sektorze publicznym – muzeów państwowych, których działalność jest koordynowana przez Ministerstwo Kultury i Ministerstwo Obrony Narodowej, muzeów prowadzonych przez instytucje wpisane do rejestru Ministra Kultury, innych ministrów i kierowników urzędów centralnych oraz muzeów, których organizatorami są samorządy terytorialne,
- 2) w sektorze prywatnym – muzeów prywatnych będących własnością jednostek:
 - a) spółdzielczych,
 - b) społecznych – prowadzonych przez organizacje społeczne, polityczne i związki zawodowe, np. Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze, Naczelną Organizację Techniczną itd.,
 - c) kościelnych – instytucji i organizacji wyznaniowych
 - d) innych – spółek, fundacji i osób fizycznych.

Organizatorami większości muzeów w sektorze publicznym były dotychczas samorządy gminne, a po wprowadzeniu nowego podziału administracyjnego kraju, również inne samorządy terytorialne - szczebla powiatowego i wojewódzkiego.

Zgodnie z Rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 grudnia 1998 r. w sprawie wykazu instytucji kultury wpisanych do rejestrów prowadzonych przez ministrów i kierowników urzędów centralnych, nie podlegających przekazaniu jednostkom samorządu terytorialnego ze względu na ogólnonarodowy charakter zadań przez nie wykonywanych (Dz.U. Nr 148, poz. 970), w gestii Ministra Kultury pozostały: Muzeum Narodowe w Krakowie, Muzeum Narodowe w Poznaniu, Muzeum Narodowe w Warszawie, Zamek Królewski na Wawelu – Państwowe Zbiory Sztuki w Krakowie, Zamek Królewski w Warszawie – Pomnik Historii i Kultury Narodowej, Muzeum Łazienki Królewskie Zespół Pałacowo-Ogrodowy w Warszawie, Muzeum Pałac w Wilanowie, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce, Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku, Muzeum Zamkowe w Malborku, Muzeum Stutthof w Sztutowie, Państwowe Muzeum na Majdanku, Państwowe Muzeum Oświęcim-Brzezinka, Muzeum Łowiectwa i Jeździectwa w Warszawie, a w rejestrze instytucji kultury, których organizatorem jest Minister Obrony Narodowej - Muzeum Wojska Polskiego w Warszawie.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest także organem współprowadzącym muzea, z których część jest wpisana w rejestrze Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Muzeum Narodowe w Gdańsku, Muzeum Narodowe w Kielcach, Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Muzeum Piastów Śląskich w Brzegu, Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum – Zamek w Łańcucie), a część – wpisana w rejestrze organizatorów samorządowych (Muzeum Historii Żydów Polskich w Warszawie, Muzeum Literatury im. A. Mickiewicza w Warszawie, Muzeum Narodowe w Szczecinie, Muzeum Śląskie w Katowicach, Muzeum Lubelskie w Lublinie).

Stosowany jest następujący podział muzeów według rodzajów:

- **artystyczne** - gromadzące zbiory z dziedziny malarstwa, grafiki, rzeźby, sztuki zdobniczej (rzemiosła artystycznego); do tej grupy należą też muzea wnętrz – eksponujące zbiory z dziedziny sztuki i kultury materialnej w formie urządzonych wnętrz mieszkalnych;
- **archeologiczne** – gromadzące zbiory z dziedziny historii kultury materialnej z okresu poprzedzającego relacje piśmienne; do grupy tej zalicza się także rezerwaty archeologiczne;
- **etnograficzne** – gromadzące zbiory z dziedziny kultury wsi Polski, krajów europejskich i pozaeuropejskich oraz wytwory kultury ludów pierwotnych; do grupy tej zalicza się także parki etnograficzne i skanseny;

- **historyczne** – gromadzące zbiory dotyczące dziejów kraju, miast oraz historii ruchów społecznych i niepodległościowych;
- **biograficzne** – gromadzące zbiory związane z życiem i działalnością wybitnych postaci (np. pisarzy, artystów, naukowców, polityków);
- **martyrologiczne** – zajmujące się ochroną obiektów i urządzeń byłych obozów koncentracyjnych i jenieckich, więzień i miejsc straceń oraz przedmiotów związanych z tymi obiektami i urządzeniami;
- **przyrodnicze** – gromadzące zbiory okazów przyrody;
- **techniki** – gromadzące zbiory z dziedziny techniki poszczególnych działów i gałęzi produkcji, np. transportu, rolnictwa, włókiennictwa itp.;
- **regionalne** – gromadzące zbiory o znaczeniu historycznym dla regionu z zakresu sztuki, archeologii, etnografii, techniki, przyrody i innych dyscyplin, z uwzględnieniem zbiorów regionalnych pamiątek historycznych;
- **inne** – muzea, które nie mogą być zaklasyfikowane do żadnego z wyżej wymienionych rodzajów muzeów ze względu na brak zdecydowanej przewagi jednego z rodzajów zbiorów.

Przez **wystawę** organizowaną przez muzeum i określoną odpowiednim tytułem rozumie się udostępnianie dla publiczności (osób zwiedzających) zestawu zbiorów muzealnych.

Wystawy czasowe są to wystawy urządzone na czas określony na terenie muzeum i udostępniane jednorazowo.

Wystawy objazdowe – wykazywane do 1998 r., to wystawy zorganizowane przez muzeum i prezentowane w różnych miejscowościach; jeden tytuł liczony jest jako jedna wystawa.

Ekspozycję stanowi każdorazowe wystawienie w różnych miejscowościach (miejscach) tego samego zestawu zbiorów muzealnych pod tym samym tytułem. Dane o wystawach objazdowych były wykazywane w sprawozdawczości przez muzeum organizujące wystawę. Od 1999 r. dane o wystawach objazdowych wykazywane są przez jednostkę, w której prezentowana jest wystawa. Są to więc – zgodnie z powyższą definicją – ekspozycje. Brak informacji o liczbie tytułów wystaw objazdowych spowodował, że dane za lata poprzednie dotyczą wyłącznie ekspozycji wystaw objazdowych i prezentowane są w tablicach wynikowych w niniejszej publikacji jako „**wystawy krajowe obce**”.

Ekspонатem muzealnym jest przedmiot o trwałej wartości kulturowej (historycznej, naukowej, poznawczej, estetycznej) politycznej lub społecznej, podlegający ochronie prawnej i należący do zbiorów muzealnych, tzn. objęty inwentarzem zabytków w muzeum. Eksponty

muzealne (zbiory) zostały zgrupowane według działów (dyscyplin) zależnie od dziedziny, do której należą i prezentowane są w formie ekspozycji działowych lub tematycznych. Zgodnie z ustawą o muzeach określone są mianem muzealiów i są nimi “rzeczy ruchome i nieruchomości wpisane do inwentarza muzealiów”. Do muzealiów ogółem zalicza się eksponaty własne wpisane do inwentarza muzealiów, natomiast depozyty to obiekty wypożyczone z innych muzeów, instytucji oraz osób prywatnych, wpisane do księgi depozytów.

Pojedyncze muzealium oraz zespół muzealiów stanowiący integralną całość (np. komplet mebli, sztucców, nagrań) liczony jest jako jedna pozycja (numer księgi inwentarzowej) – i tak jest wykazywany w sprawozdawczości od 1999 r. (patrz: Rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dnia 26 sierpnia 1997 r. w sprawie zasad ewidencjonowania dóbr kultury w muzeach; Dz.U. Nr 103, poz. 656). Poprzednio wykazywano informacje o zbiorach w jednostkach inwentarzowych zgodnie z zapisem prowadzonym przez muzeum. Mogły to być zarówno pojedyncze eksponaty z zespołu muzealiów (np. poszczególne elementy zabytkowego serwisu do kawy), jak i ich zespół (tj. serwis) liczony jako jedna jednostka inwentarzowa.

Dane o muzeach są prezentowane w układzie wojewódzkim.

Począwszy od 1997 r. Główny Urząd Statystyczny przy pomocy kwestionariusza K-02 zbiera informacje o tzw. instytucjach paramuzealnych, do których zgodnie z rekomendowaną przez UNESCO do statystyk międzynarodowych klasyfikacją Międzynarodowej Rady ds. Muzeów (ICOM - International Council of Museums) zalicza się: ogrody zoologiczne (także akwaria, terraria, w których hodowane są niewielkie gady i płazy oraz wiwaria, będące połączeniem akwariów z terrariami), ogrody botaniczne, rezerваты przyrody (udostępniane zwiedzającym w sposób rejestrowany, na ogół prezentujące również zestaw zbiorów lub opracowane wystawy tematyczne; w szczególności są to: groty, jaskinie, akweny, parki), pomniki historii oraz inne jednostki obejmujące m.in. planetaria, miasteczka i centra nauki i techniki, a także nie będące muzeami ekspozycje stałe ukazujące osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp. Dane te obrazują efekty działalności instytucji paramuzealnych, uzupełniających ofertę sieci muzeów i galerii sztuki. Rekomendacje UNESCO przewidują również prezentację działalności wyodrębnionych ekspozycji o charakterze muzealnym w bibliotekach i archiwach, których nie uwzględniono w badaniach GUS.

Galerie sztuki

Dane o działalności wystawienniczej prowadzonej przez *galerie i salony sztuki* uzyskiwane są na podstawie sprawozdawczości rocznej (w latach 1997-1999 – w cyklu dwuletnim) na formularzu o symbolu K-05. Sprawozdawczością obejmuje się jednostki, których podstawowym (lub jednym z głównych) rodzajem działalności jest wystawiennictwo.

Wśród galerii i salonów sztuki wyodrębniono działalność galerii państwowych i komunalnych oraz innych galerii i salonów sztuki. Nie uwzględnia się tu galerii i salonów sztuki, które są oddziałami muzealnymi, ani jednostek, które zajmują się handlem dziełami sztuki, nie prowadząc przy tym działalności wystawienniczej. Zakres zbieranych informacji obejmuje zbiory własne według dyscyplin eksponatów (co dotyczy tylko galerii państwowych i samorządowych), działalność wystawienniczą w kraju i za granicą (wystawy, ekspozycje, zwiedzający), aukcje dzieł sztuki, wybrane formy działalności oświatowej (odczyty i prelekcje, spotkania autorskie, pogadanki na wystawach, seanse filmowe – i ich uczestników) i wydawniczej. Wśród wystaw wyodrębniono takie, do których prezentacji zastosowano tzw. nowe media, czyli nietradycyjne eksponaty, formy i techniki – animację komputerową, aranżację przestrzeni (instalacje), design, wideo itp.

Dane zaprezentowano w układzie wojewódzkim. W tablicach wyodrębniono dane o działalności instytucji państwowych (narodowych instytucji kultury), których organizatorem jest Minister Kultury: Państwowej Galerii Sztuki “Zachęta” (w Warszawie), Centrum Sztuki Współczesnej “Zamek Ujazdowski” (w Warszawie) oraz Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku (woj. mazowieckie).

Teatry, instytucje muzyczne i rozrywkowe

Dział zawiera dane dotyczące instytucji prowadzących profesjonalną działalność widowiskową.

Informacje o sieci i działalności teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych pochodzą ze stałych badań statystycznych typu sprawozdawczego, prowadzonych przez Główny Urząd Statystyczny. Zawodowe jednostki prowadzące stałą działalność sceniczną sporządzają roczne sprawozdania ze swej działalności na formularzu oznaczonym symbolem K-01. W sprawozdaniu tym, poza danymi dotyczącymi rodzaju jednostki i liczby miejsc na widowni w stałej sali widowiskowej, wykazuje się liczbę zrealizowanych w ciągu roku przedstawień (koncertów) i liczbę widzów (słuchaczy) na zorganizowanych imprezach (wydzielając informacje o działalności w stałej sali), a także liczbę prezentacji artystów i zespołów zagranicznych i frekwencji na tych widowiskach (koncertach). Teatry, opery

i operetki podają również liczbę zaprezentowanych w ciągu roku premier, a filharmonie i orkiestry (symfoniczne i kameralne) z ogólnej liczby koncertów wyodrębniają tzw. szkolne audycje muzyczne. Instytucje przedstawiające swoje dokonania za granicą wykazują też liczbę spektakli (koncertów) wystawionych za granicą według krajów prezentacji. Ponadto podstawowe informacje, tj. liczbę przedstawień i widzów (koncertów i słuchaczy) podaje się według województw, w których w ramach tzw. występów gościnnych jednostka sprawozdawcza prowadziła działalność widowiskową.

Ze względu na rodzaj działalności scenicznej, wśród instytucji artystycznych wyróżniono: teatry dramatyczne (łącznie z satyrycznymi i małych form scenicznych) i teatry lalkowe, teatry muzyczne: opery, operetki (łącznie z teatrami tańca, musicalowymi i baletem), filharmonie, orkiestry (symfoniczne i kameralne) i chóry, zespoły pieśni i tańca oraz przedsiębiorstwa (agencje) estradowe.

W liczbie teatrów i instytucji muzycznych (teatry, opery, operetki, filharmonie, orkiestry, zespoły pieśni i tańca) uwzględniono jednostki wyodrębnione pod względem prawnym, organizacyjnym i ekonomiczno-finansowym, prowadzące jednorodną działalność sceniczną, niezależnie od liczby posiadanych scen.

Przez *scenę* rozumie się wydzieloną organizacyjnie stałą salę widowiskową w instytucji artystycznej, w której prowadzona jest stała działalność, zazwyczaj w oparciu o odrębny zespół lub koncepcję programową. Za scenę uważa się także stały zespół nie będący jednostką organizacyjną instytucji widowiskowej lub stały zespół objazdowy.

Do liczby jednostek nie zaliczono agencji artystycznych nie posiadających stałych zespołów oraz teatrów impresaryjnych. Dane obejmują natomiast ich działalność. W przypadku teatrów impresaryjnych – włącza się je do liczby scen, liczy się również miejsca w stałej sali widowiskowej, zgodnie z ogólnie przyjętymi zasadami obliczania miejsc na widowni w stałej sali.

Liczba miejsc w teatrach i instytucjach muzycznych odnosi się do miejsc na widowni we własnych lub wynajętych stałych salach widowiskowych. W przypadku organizowania widowni na potrzeby konkretnego spektaklu, podaje się średnią liczbę miejsc przygotowanych dla widzów w ciągu roku. Niektóre teatry i instytucje muzyczne nie rozporządzają własną salą widowiskową, a korzystają z sali innej instytucji. Miejsca na widowni w stałej sali liczone są tylko raz, niezależnie od liczby korzystających z niej instytucji.

Dane o zespołach pieśni i tańca dotyczą państwowych zespołów ludowych pieśni i tańca "Mazowsze" (z siedzibą w Karolinie w woj. mazowieckim) i "Śląsk" (z siedzibą

w Koszęcinie w woj. śląskim) oraz Reprezentacyjnego Zespołu Artystycznego Wojska Polskiego.

Dane dotyczące działalności teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych w kraju nie obejmują specjalnie organizowanych występów gościnnych teatrów i artystów zagranicznych. Informacje te zostały wyodrębnione, podobnie jak dane o występach polskich teatrów i instytucji muzycznych za granicą, które zamieszczono w oddzielnej tablicy.

W informacjach podanych w podziale *według województw*, wykazano wszystkie przedstawienia i koncerty, które odbyły się na terenie danego województwa, wykonane przez instytucje artystyczne i rozrywkowe własne, jak również występy gościnne teatrów, instytucji muzycznych i rozrywkowych z innych województw.

W informacjach podanych w podziale *według siedziby*, wykazano wszystkie przedstawienia i koncerty zorganizowane przez instytucje prowadzące działalność widowiskową według ich województw macierzystych, niezależnie od miejsca realizacji działalności scenicznej.

Kina

Działalność w zakresie kinematografii reguluje ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o kinematografii (Dz. U. Nr 122, poz.1111).

Prowadzona przez Główny Urząd Statystyczny sprawozdawczość z działalności kin na formularzu oznaczonym symbolem K-08, obejmuje sieć i rodzaje kin, system projekcji, okres prowadzonej działalności oraz liczbę seansów i widzów. Wyodrębniono też informacje o liczbie zrealizowanych seansów filmów produkcji polskiej i liczbie widzów na tych projekcjach.

Jednostką sprawozdawczą jest kino. *Kino* jest to miejsce i zespół urządzeń technicznych służących do publicznego wyświetlania filmu.

Dział zawiera informacje o działalności kin ogólnie dostępnych, tj. powołanych do publicznego udostępniania filmów w formie projekcji na seansach filmowych, bez względu na rodzaj nośnika filmu (taśma światłoczuła, taśma magnetyczna eksploatowana w technice wideo). Dane prezentowane są w układzie wojewódzkim i w podziale na miasto-wieś.

Kina dzielą się na:

- 1) *stałe*, tj. prowadzące działalność w jednym obiekcie przystosowanym na stałe do publicznego wyświetlania filmów z określoną częstotliwością,
- 2) *ruchome*, tj. prowadzące działalność w różnych miejscach przez ekipy objazdowe.

Kina letnie zalicza się do kin stałych.

Przez **stałą salę** projekcyjną rozumie się własną lub wynajętą salę na okres przynajmniej półroczny, przystosowaną do realizowania projekcji filmowych, niezależnie od jej podstawowego przeznaczenia. Nie wykazuje się miejsc dostawnych.

Kina stałe, które mają więcej niż 3 sale dzielimy w zależności od ich liczby na:

- **minipleksy**, tj. posiadające od 3 do 7 sal,
- **multipleksy**, tj. posiadające 8 lub więcej sal.

Przez **seans** rozumie się ciągłą projekcję filmu długometrażowego, filmu lub kasety wideo, w zamierzonym i z góry określonym czasie trwania. W przypadku projekcji filmu wieloczęściowego podzielonego na odcinki – projekcję każdej części mającej własną czołówkę i określoną długość uważa się za odrębny seans filmowy. W takiej sytuacji, liczbę widzów wykazuje się w sposób analogiczny. Za seans uważa się również wyświetlenie zestawu filmów krótkometrażowych (np. poranki dla dzieci).

Dane dotyczące kin według okresu ich działalności, obejmują także kina, które w ciągu roku sprawozdawczego zostały zlikwidowane lub zawiesiły swoją działalność.

Dane o długometrażowych filmach fabularnych nowowprowadzanych na ekrany kin podano na podstawie danych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, zebranych przy pomocy resortowego sprawozdania o symbolu KK-1. Sprawozdanie to obejmuje m.in. informacje dotyczące krajów produkcji nowowprowadzonych filmów oraz o liczbie widzów.

Zgodnie z ustawą o kinematografii, **filmem** jest utwór dowolnej długości, w tym utwór dokumentalny lub animowany, złożony z serii następujących po sobie obrazów z dźwiękiem lub bez dźwięku, utrwalonych na jakimkolwiek nośniku umożliwiającym wielokrotne odtwarzanie, wywołującym wrażenie ruchu i składających się na oryginalną całość, wyrażającą akcję (treść) w indywidualnej formie, a ponadto, z wyjątkiem utworów dokumentalnych i animowanych, przeznaczony do wyświetlania w kinie jako pierwszym polu eksploatacji w rozumieniu przepisów o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Film uznaje się za **polski**, jeżeli jego producentem lub koproducentem jest podmiot mający siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto spełniony jest co najmniej jeden z warunków:

1) autor scenariusza lub adaptowanego utworu literackiego, reżyser oraz wykonawca jednej z głównych ról są obywatelami polskimi, udział środków finansowych producenta mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kosztach produkcji stanowi 100%, przy czym środki te, do wysokości 80 % kosztów produkcji filmu, muszą być wydatkowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto kopia wzorcowa jest wykonana w języku polskim;

2) autor scenariusza lub adaptowanego utworu literackiego, reżyser oraz wykonawca jednej z ról są obywatelami polskimi, udział środków finansowych producenta mającego siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w kosztach produkcji stanowi co najmniej 20 %, przy filmie będącym koprodukcją dwustronną oraz co najmniej 10 % przy filmie będącym koprodukcją wielostronną, przy czym środki te, do wysokości 80 % kosztów produkcji filmu, muszą być wydatkowane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, a ponadto główna wersja językowa wykonana jest w języku polskim.

Ze względu na podmiot wypowiedzi i jej formę wyróżniamy filmy:

- **fabularne** – przeciwieństwo filmów dokumentalnych, które posiadają akcję, postaci, zdarzenia o charakterze fikcyjnym.
- **dokumentalne** – odpowiedniki twórczości dziennikarskiej, opowiadające o prawdziwych wydarzeniach, występują w nich autentyczne miejsca, bohaterowie.
- **animowane** – filmy zrealizowane techniką animacji filmowej, polegającą na wykonywaniu serii poklatkowanych zdjęć rysunków, plam barwnych, kukielek lub sylwetek w poszczególnych fazach ruchu; których wyświetlenie daje efekt ruchu.
- **oświatowe** – mające cechy literatury naukowej, ich celem jest upowszechnianie wiadomości z jakiejś dziedziny wiedzy, odmianą są filmy popularnonaukowe, które mają zastosowanie w edukacji – filmy dydaktyczne (o sztuce, biografie itp.) albo w nauce – filmy badawcze.

Ze względu na metraż wyróżniamy filmy:

- **długometrażowe** – których czas wyświetlania przekracza standardową długość 5 rolek, czyli 70 minut akcji;
- **średniometrażowe** – utwór filmowy, którego czas wyświetlania jest dłuższy niż pół godziny, a nie przekracza długości pięciu rolek, tj. 70 minut projekcji.
- **krótkometrażowe** – których długość nie przekracza trzech rolek, czyli 30 minut projekcji. Filmami krótkometrażowymi bywają zarówno utwory dokumentalne i animowane jak i aktorskie filmy fabularne.

Radio i telewizja

Prowadzenie działalności radiowej i telewizyjnej reguluje ustawa z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. 1993 Nr 7, poz. 34 z późniejszymi zmianami), na mocy której została powołana Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji. Zadaniem Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji jest m.in. udzielanie koncesji na rozpowszechnianie i rozprowadzanie programów.

Koncesja to pozwolenie na rozpowszechnianie programów radiowych i/lub telewizyjnych, z wyjątkiem programów publicznej radiofonii i telewizji. Koncesji udziela się na okres 10 lat. Koncesje dotyczą wszystkich sposobów rozpowszechniania programów:

- rozsiewczego naziemnego,
- rozsiewczego satelitarnego oraz
- kablowego.

Koncesja może być udzielona osobie fizycznej, posiadającej obywatelstwo polskie i stałe miejsce zamieszkania w Polsce, lub osobie prywatnej, która ma siedzibę w Polsce lub osobie zagranicznej lub spółce, których siedziba lub stałe miejsce zamieszkania znajduje się w państwie członkowskim Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Informacje dotyczące koncesji, udzielonych jednostkom prywatnym na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych drogą naziemną, satelitarną i kablową, zostały opracowane na podstawie danych Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji.

Przez **rozpowszechnianie** rozumiemy bezprzewodową emisję programu do równoczesnego, powszechnego odbioru (system powszechnego odbioru), jak również wprowadzanie programu do sieci kablowej (system zbiorowego odbioru). **Rozprowadzaniem** jest natomiast przejmowanie w całości i bez zmian programu nadawcy krajowego lub zagranicznego, z wyjątkiem programu rozpowszechnianego w sieci kablowej, i równoczesne jego rozpowszechnianie. **Programem** nazywamy uporządkowany zestaw audycji radiowych lub telewizyjnych, reklam i innych przekazów, regularnie rozpowszechniany, pochodzący od jednego nadawcy.

Ze względu na sposób rozpowszechniania programu radio i telewizję dzielimy na:

- **naziemne** – sygnały przesyłane za pośrednictwem fal radiowych z jednego punktu nadawczego (stacji radiowej lub telewizyjnej) do wielu odbiorców.
- **satelitarne** – system transmisji programów za pośrednictwem specjalnych transponderów zamontowanych na satelitach oparty na wykorzystaniu fal o bardzo wysokiej częstotliwości odbieranych za pomocą anteny satelitarnej.
- **kablowe** – inaczej przewodowe, zinstytucjonalizowany system płatnej transmisji przekazów telewizyjnych lub radiowych (własnych, lokalnych lub satelitarnych) przesyłanych za pośrednictwem szerokopasmowego kabla ze stacji centralnej do indywidualnych abonentów.

Dane o abonentach radiowych i telewizyjnych – przedstawione w układzie wojewódzkim – dotyczą osób i instytucji, które uiściły opłaty abonamentowe uprawniające

do korzystania z urządzeń odbiorczych radiofonii bezprzewodowej oraz odbiorczych urządzeń telewizyjnych. Dane dotyczą także osób korzystających z prawa do bezpłatnego korzystania z urządzeń odbiorczych. Abonent jest liczony tylko raz bez względu na liczbę użytkowanych odbiorników. Natomiast instytucje obowiązującej rejestracji wszystkich posiadanych odbiorników radiowych i telewizyjnych i wysokość opłaty abonamentowej zależy od ich liczby. Instytucje obowiązane są również uiszczać opłaty abonamentowe za posiadanie odbiorników radiowych i telewizyjnych w samochodach.

Tablice o abonentach radiowych i telewizyjnych opracowano na podstawie danych Dyrekcji Generalnej Poczty Polskiej, natomiast dane o abonentach telewizji kablowej – według informacji Urzędu Komunikacji Elektronicznej.

KULTURA W 2006 r.

W zinstytucjonalizowanych formach działalności kulturalnej w 2006 r., w porównaniu z rokiem poprzednim, wzrostowi oferty kulturalnej w niektórych dziedzinach (projekcje filmowe w kinach, tytuły książek i broszur oraz tytuły wydawnictw prasowych, liczba przedstawień teatralnych i koncertów) towarzyszył spadek w innych sferach (nakłady książek i broszur oraz wydawnictw prasowych, liczba bibliotek publicznych i kin, wystawy muzealne). Podobne spostrzeżenia odnoszą się do uczestnictwa ludności w kulturze – wzrosła frekwencja w kinach, zmniejszyły się natomiast liczba osób zwiedzających muzea, liczba widzów w instytucjach widowiskowych oraz liczba czytelników i wypożyczeń w bibliotekach publicznych.

Wydatki publiczne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2006 r. wyniosły 5231,6 mln zł (nominalnie o 22,2% więcej niż w 2005 r.), co w odniesieniu do PKB stanowiło 0,49% (w roku poprzednim odpowiednio 4281,4 mln zł, tj. 0,44%).

W 2006 r. udział wydatków z budżetów samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach publicznych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniósł 80,4% i był wyższy niż w roku poprzednim (79,7%).

Wydatki z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (łącznie z dotacjami i subwencjami dla jednostek samorządu terytorialnego) wyniosły 1114,5 mln zł (w roku poprzednim – 1032,1 mln zł). Ich udział w ogólnych wydatkach budżetu państwa wyniósł ponownie 0,50%. W przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to kwotę 29,23 zł. Wydatki bieżące z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego wyniosły 934,6 mln zł (w roku poprzednim – 876,7 mln zł). Udział wydatków bieżących z budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2006 r. stanowił – podobnie jak w roku poprzednim – 0,44% ogólnych wydatków bieżących budżetu państwa.

Wydatki na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w budżetach samorządów terytorialnych wyniosły (łącznie z transferami pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego) 4239,1 mln zł, co stanowiło 3,53% ogólnych wydatków z budżetów samorządowych (w 2005 r. odpowiednio: 3436,9 mln zł i 3,31%). W przeliczeniu na 1 mieszkańca dało to kwotę 111,17 zł. Wydatki bieżące z budżetów samorządów terytorialnych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2006 r. wyniosły 3200,9 mln zł (w roku poprzednim – 2930,9 mln zł). Udział samorządowych wydatków bieżących na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w wydatkach bieżących ogółem samorządów terytorialnych stanowił 3,37% (wobec 3,43% w 2005 r.). Wydatki samorządów gminnych

wyniosły 1690,2 mln zł i stanowiły 39,9% samorządowych wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (samorządów województw, miast na prawach powiatów i powiatów – odpowiednio: 1045,6 mln zł i 24,7%; 1421,1 mln zł i 33,5% oraz 82,2 mln zł i 1,9%).

Udział wydatków na poszczególne rodzaje instytucji kultury i formy działalności kulturalnej w wydatkach budżetu państwa na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego utrzymał się na poziomie zbliżonym do odsetków tych wydatków w latach poprzednich. Wydatki z budżetu państwa przeznaczono głównie na funkcjonowanie muzeów – 22,7% (a łącznie z kwotą wydatkowaną na różne formy działalności związanej z ochroną i konserwacją zabytków – 39,2%), teatrów dramatycznych i lalkowych, teatrów muzycznych, oper i operetek – 13,2% oraz centrów kultury i sztuki – 9,9% i archiwów – 7,7%. Wydatki przeznaczone na działalność bibliotek w 2006 r. stanowiły 12,1% wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego.

Z budżetów samorządowych przeznaczonych na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego w 2006 r. najwięcej wydano na działalność domów i ośrodków kultury, świetlic i klubów – 26,1%, bibliotek – 20,8% oraz na teatry dramatyczne i lalkowe, teatry muzyczne, opery i operetki – 14,5% i muzea – 12,9%.

W 2006 r. udział wydatków na kulturę w wydatkach "ogółem" gospodarstw domowych wyniósł 3,4% (w roku poprzednim – 3,3%) i wahał się od 1,9% do 3,9% w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych gospodarstw domowych (w roku poprzednim od 1,8% do 3,8%; nieznaczny wzrost we wszystkich typach gospodarstw domowych). Przeciętne roczne wydatki na zakup artykułów i usług kulturalnych na 1 osobę w gospodarstwach domowych w 2006 r. osiągnęły 301,44 zł. Ich wartość nominalna w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 10,5% i była wyższa we wszystkich typach gospodarstw domowych: o 7,8% w gospodarstwach emerytów i rencistów, o 9,1% w gospodarstwach pracowników, o 10,7 w gospodarstwach rolników i o 15,3% w gospodarstwach pracujących na rachunek własny. Wydatki na kulturę w poszczególnych grupach społeczno-ekonomicznych w ujęciu wartościowym kształtowały się następująco: 451,20 zł w gospodarstwach osób pracujących na własny rachunek, 325,92 zł w gospodarstwach emerytów i rencistów (w gospodarstwach emerytów – 358,32 zł, a w gospodarstwach rencistów – 240,36 zł), 302,88 zł w gospodarstwach pracowników (185,16 zł w gospodarstwach pracujących na stanowiskach robotniczych, a 471,60 zł – w gospodarstwach pracujących na stanowiskach nierobotniczych), a 130,68 zł w gospodarstwach rolników. Najwyższe wydatki związane były z mediami. Opłaty za abonament radiowy i telewizyjny wyniosły 44,52 zł przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie

domowym, a za telewizję kablową – 62,52 zł i stanowiły odpowiednio: 14,8% i 20,7% wszystkich wydatków gospodarstw domowych na kulturę. Na gazety i czasopisma gospodarstwa domowe wydały 42,48 zł (14,1% wydatków na kulturę). Na książki natomiast wydawano przeciętnie 15,00 zł, ale wraz z podręcznikami do nauki kwota ta wyniosła 49,32 zł przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym. W gospodarstwach pracowników wydatki te kształtowały się następująco: za abonament radiowo-telewizyjny – 35,52 zł (11,7% wydatków na kulturę ogółem w tym typie gospodarstw), za telewizję kablową – 63,72 zł (21,0%), a za gazety i czasopisma – 37,44 zł (12,4%), zaś w pozostałych grupach społeczno-ekonomicznych – odpowiednio: w gospodarstwach pracujących na własny rachunek – 34,68 zł, 86,04 zł i 55,08 zł (tj. 7,7%, 19,1% i 12,2%), w gospodarstwach emerytów i rencistów – 73,56 zł, 72,60 zł i 59,52 zł (tj. 22,6%, 22,3% i 18,3%), a w gospodarstwach rolników – 25,68 zł, 8,52 zł i 17,40 zł przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym (tj. 19,7%, 6,5% i 13,3% łącznych wydatków na kulturę).

Podobnie jak udział wydatków na kulturę w budżetach gospodarstw domowych najwyższy był w grupie gospodarstw pracujących na własny rachunek (3,9%), również najwyższy był w tej grupie społeczno-ekonomicznej stopień wyposażenia w tzw. artykuły użytku kulturalnego, przede wszystkim w sprzęt audiowizualny. Urządzenie do odbioru telewizji satelitarnej lub kablowej posiadało 64,8% gospodarstw pracujących na własny rachunek, podczas gdy gospodarstw pracowników – 56,5%, gospodarstw emerytów i rencistów – 42,5%, a tylko 22,7% gospodarstw rolników, których najwyższy odsetek (99,5%) posiadał z kolei odbiornik telewizyjny. Magnetowid lub odtwarzacz kaset wideo był w posiadaniu 57,8% gospodarstw pracujących na własny rachunek, 52,3% gospodarstw pracowników, 46,5% gospodarstw rolników i 31,7% gospodarstw emerytów i rencistów. W zdecydowanej większości przypadków, zwłaszcza w odniesieniu do artykułów wykorzystujących nowe technologie, kolejność gospodarstw domowych według odsetka wyposażonych w nie wyglądała podobnie: gospodarstwa pracujących na własny rachunek, gospodarstwa pracowników, rolników oraz emerytów i rencistów. Np. odsetki gospodarstw wyposażonych w odtwarzacz płyt kompaktowych kształtowały się odpowiednio: 24,3%, 17,4%, 10,7% i 5,2%, a odtwarzacz płyt DVD – odpowiednio: 54,3%, 44,6%, 27,5% i 13,9%. Warto też zwrócić uwagę na znaczne zróżnicowanie odsetka gospodarstw według grup społeczno-ekonomicznych posiadających komputery, w tym z dostępem do Internetu. Spośród gospodarstw pracujących na rachunek własny – 73,6% posiadało komputery, w tym 57,7% z dostępem do Internetu, a w pozostałych grupach – odpowiednio: w gospodarstwach pracowników – 62,8,0% i 41,7% w gospodarstwach rolników – 42,6% i 15,2%,

a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 17,3% i 10,4%. Różnice te widać wyraźnie także w wydatkach gospodarstw domowych związanych z korzystaniem z Internetu. Przeciętnie na 1 osobę w gospodarstwie domowym w 2006 r. gospodarstwa domowe wydały na usługi internetowe przez telefon stacjonarny 23,52 zł, a inne opłaty internetowe (poza telefonem) wyniosły 32,16 zł, natomiast w poszczególnych typach gospodarstw odpowiednio: w gospodarstwach pracujących na rachunek własny – 50,88 zł i 51,72 zł, w gospodarstwach pracowników – 27,96 zł i 41,28 zł, w gospodarstwach rolników – 9,84 zł i 3,96 zł, a w gospodarstwach emerytów i rencistów – 13,56 zł i 15,84 zł.

Na rynku wydawniczym książek ponownie (po znacznym spadku w 2005 r.) zaobserwowano w 2006 r. wzrost liczby wydawanych tytułów oraz, tak jak w roku ubiegłym spadek ich nakładów. W stosunku do 2005 r. liczba tytułów wydawnictw nieperiodycznych zwiększyła się, o 23,2%, ale spadł ich nakład globalny – o 1,3%. Zmniejszył się przy tym również przeciętny nakład jednego tytułu – z 4,1 tys. egz do 3,3 tys. egz.

Tabl. 1. Produkcja wydawnictw nieperiodycznych

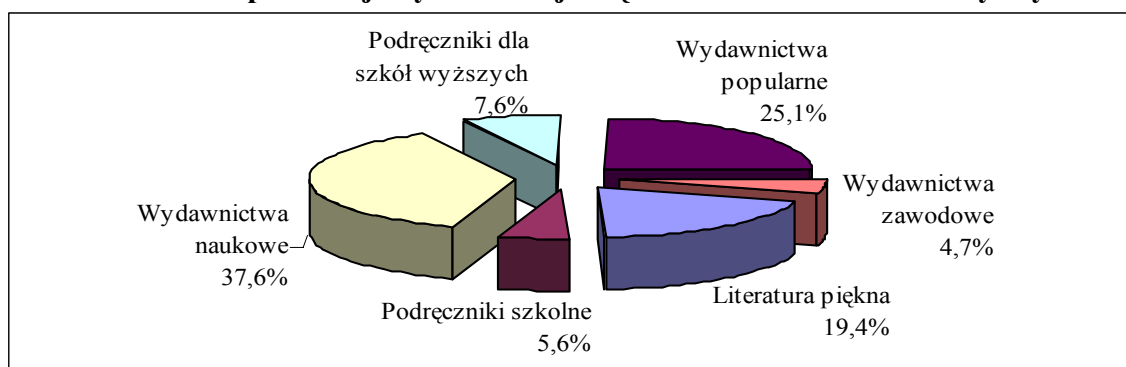
Tabl. 1. Produkcja wydawnictw nieperiodycznych

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych				1995=100	2005=100	
OGÓŁEM							
Tytuły	11925	21647	22475	19999	24640	206,6	123,2
w tym wydania pierwsze	9877	18653	18763	16280	21119	213,8	129,7
Nakład w tys. egz	115634	102774	83974	81006	79974	69,2	98,7
w tym wydania pierwsze	72791	81985	52246	49241	52487	72,1	106,6
na 1000 ludności w egz	2997	2687	2199	2123	2097	x	x
Wydawnictwa naukowe							
Tytuły	3065	6840	7699	6748	9255	302,0	137,2
Nakład w tys. egz	3615	5996	6010	5548	6465	178,8	116,5
Podręczniki dla szkół wyższych							
Tytuły	1205	1785	1630	1618	1871	155,3	115,6
Nakład w tys. egz	1612	1732	1351	1490	1410	87,5	94,6
Wydawnictwa popularne – ogólne							
Tytuły	3227	5890	5654	4999	6198	192,1	124,0
Nakład w tys. egz	23001	23606	16703	20666	21930	95,3	106,1
Wydawnictwa zawodowe							
Tytuły	881	1704	1239	995	1164	132,1	117,0
Nakład w tys. egz	2715	5751	3232	2717	2302	84,8	84,7
Podręczniki szkolne							
Tytuły	991	1410	1280	1331	1370	138,2	102,9
Nakład w tys. egz	44011	41380	21695	21342	20060	45,6	94,0
Literatura piękna							
Tytuły	2556	4018	4973	4308	4782	187,1	111,0
Nakład w tys. egz	40680	24310	34983	29243	27807	68,4	95,1
dla dorosłych							
Tytuły	2069	2755	3654	3252	3679	177,8	113,1
Nakład w tys. egz	35387	16870	25376	21540	19537	55,2	90,7
dla dzieci							
Tytuły	491	850	1319	1056	1103	224,6	104,5
Nakład w tys. egz	5293	4562	9607	7703	8269	156,2	107,4

Wzrosła natomiast w porównaniu z 2005 r. liczba tytułów wydań pierwszych (o 29,7%), które stanowiły 85,7% wszystkich wydanych pozycji. Natomiast przeciętny nakład wydań pierwszych zmniejszył się z 3,0 tys. egz. w 2005 r. do 2,5 tys. egz. Również w nieco mniejszych nakładach publikowane były wznowienia tytułów wydawniczych, stanowiących ponad 1/3 łącznego nakładu książek i broszur. Przeciętny nakład jednego tytułu wznowień zmniejszył się w stosunku do roku 2005 i wyniósł 7,8 tys. egz. Na tym samym poziomie co w roku poprzednim pozostał nakład wydawnictw nieperiodycznych w przeliczeniu na 1 mieszkańca i wyniósł 2,1 egz.

Rozpatrując strukturę produkcji wydawniczej według tematyki wydanych książek w ujęciu tytułowym, można wyróżnić trzy grupy wydawnictw, w których liczba wydanych tytułów stanowiła łącznie 82,1% wszystkich tytułów wydanych w 2006 r. Były to wydaw-

Struktura produkcji wydawniczej książek i broszur w 2006 r. - tytuły

nictwa naukowe, wydawnictwa popularne oraz literatura piękna. W stosunku do 2005 r. udział liczby tytułów wydawnictw naukowych zwiększył się o 3,9 pkt, a podręczników dla szkół wyższych zmniejszył się o 0,5 pkt. Do grupy wydawnictw, w której udział liczby

Tabl. 2. Struktura produkcji wydawniczej książek i broszur według tematyki

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006
Tytuły w odsetkach					
Wydawnictwa naukowe	25,7	31,6	34,2	33,7	37,6
Podręczniki dla szkół wyższych	10,1	8,2	7,3	8,1	7,6
Wydawnictwa popularne	27,1	27,2	25,2	25,0	25,1
Wydawnictwa zawodowe	7,4	7,9	5,5	5,0	4,7
Podręczniki szkolne	8,3	6,5	5,7	6,7	5,6
Literatura piękna	21,4	18,6	22,1	21,5	19,4
w tym dla dzieci	4,1	3,7	5,9	5,3	4,5
Nakłady w odsetkach					
Wydawnictwa naukowe	3,1	5,8	7,2	6,9	8,1
Podręczniki dla szkół wyższych	1,4	1,7	1,6	1,8	1,8
Wydawnictwa popularne	19,9	23,0	19,9	25,5	27,4
Wydawnictwa zawodowe	2,3	5,6	3,8	3,4	2,9
Podręczniki szkolne	38,1	40,3	25,8	26,3	25,1
Literatura piękna	35,2	23,7	41,7	36,1	34,8
w tym dla dzieci	4,6	5,5	11,4	9,5	10,3

tytułów wzrósł w porównaniu z rokiem poprzednim, obok wydawnictw naukowych, zaliczają się także wydawnictwa popularne.

W 2006 r., w strukturze nakładów książek udział wydawnictw popularnych wzrósł o 1,9 pkt w stosunku do roku poprzedniego, osiągając 27,4%. Zmniejszył się natomiast udział nakładów literatury pięknej dla dorosłych (o 2,2 pkt) i podręczników szkolnych (o 1,2 pkt).

Pod względem liczby wydanych tytułów książek i broszur przez wydawców według ich siedziby – najbardziej aktywne w Polsce (ponad 1000 wydanych tytułów wydawnictw nieperiodycznych) były w 2006r. województwa: mazowieckie – 9505 tytułów, małopolskie – 3616 tytułów, śląskie – 1892, wielkopolskie – 1766, i dolnośląskie – 1346 tytułów, przy czym liczba tytułów wydanych książek i broszur przez oficyny wydawnicze tylko w trzech miastach – w Warszawie, Krakowie i Poznaniu – przekroczyła połowę wszystkich wydanych publikacji nieperiodycznych w Polsce i stanowiła 54,4% ogółu wydanych tytułów. Natomiast łączny nakład tytułów wydanych przez warszawskie instytucje wydawnicze stanowił 67,6% (wobec 70,1% w roku poprzednim) całej produkcji wydawnictw nieperiodycznych w 2006 r.

Tabl. 3. Produkcja wydawnictw periodycznych

Tabl. 5: Produkcja wydawnictw periodycznych

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych				1995=100	2005=100	
OGÓŁEM							
Tytuły	4448	5534	6502	6721	6759	152,0	100,6
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	83833,9	72332,4	77379,6	86858,5	82912,8	98,9	95,5
Nakład globalny w mln egz	3210,5	2705,7	3033,0	3148,6	3049,1	95,0	96,8
na 1000 ludności	83201	70726	79440	82509	79962	x	x
GAZETY							
Tytuły	108	66	77	69	66	61,1	95,7
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	6113,5	4511,9	8257,3	5804,3	5850,0	95,7	100,8
Nakład globalny w mln egz	1433,7	1153,3	1602,6	1353,1	1427,3	99,6	105,5
na 1000 ludności	37155	30147	41975	34753	37431	x	x
CZASOPISMA							
Tytuły	4340	5468	6425	6652	6693	154,2	100,6
Łączny jednorazowy nakład (w tys. egz)	77720,4	67820,5	69122,3	81054,2	77062,8	99,2	95,1
Nakład globalny w mln egz	1776,8	1552,4	1430,4	1795,5	1621,8	91,3	90,3
na 1000 ludności	46046	40579	37465	47051	42531	x	x

W 2006 r. wydawano 66 tytułów gazet, a ich łączny nakład wyniósł 1427 mln egz, co stanowi wzrost globalnego nakładu o 5,5% w stosunku do roku poprzedniego.

Ponownie zwiększyła się liczba wydawanych w Polsce tytułów czasopism – o 41 w stosunku do roku poprzedniego. Natomiast zmniejszył się ich nakładów globalnych – o 9,7%, przy jednoczesnym spadku nakładów jednorazowych – o 4,9%. Zmniejszył się

również nakład czasopism w przeliczeniu na 1 mieszkańca: z 47 egz w 2005 r. do 43 egz, natomiast zwiększył się nakład gazet – z 35 egz do 37 egz w 2006 r.

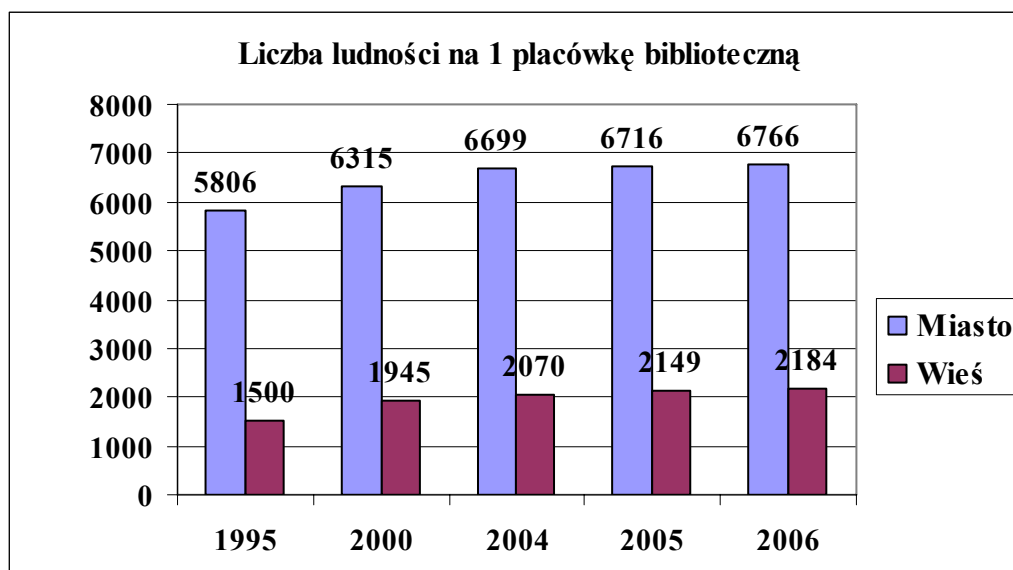
Najwięcej tytułów periodyków w 2006 r. wydawano w województwach: mazowieckim – 2540 tytuły, małopolskim – 628 i śląskim – 586 tytułów, przy czym periodyki wydane tylko w stolicach tych województw: w Warszawie, Krakowie i Katowicach – stanowiły 42,9% wszystkich prasowych tytułów wydanych w Polsce, a udział ich nakładu globalnego wyniósł 74,6% łącznej produkcji wydawniczej periodyków w 2006 r. (w roku poprzednim odpowiednio: 42,2% i 75,5%).

Jedną z najbardziej powszechnych i podstawowych form uczestnictwa w kulturze jest czytelnictwo. Szczególnie ważną rolę w rozwoju czytelnictwa pełnią biblioteki, które gromadzą różnorodne tematycznie księgozbiory (i różne materiały biblioteczne zwane zbiorami specjalnymi, w tym przede wszystkim – materiały audiowizualne, a ostatnio coraz powszechniej – dokumenty elektroniczne) i udostępniają je czytelnikom w dwojakiej formie: wypożyczeń na zewnątrz i korzystania ze zbiorów na miejscu, w czytelni. Udostępnianie zbiorów na miejscu ma duże znaczenie dla czytelnika, zwłaszcza w sytuacji, gdy książki stają się bardzo drogie, co ostatnio obserwuje się na rynku wydawniczym. Problem ten odnosi się również do prasy, w szczególności do ilustrowanych periodyków wiedzy ogólnej, jak i wielu innych specjalistycznych czasopism.

Najbardziej popularna, powszechna i najlepiej zorganizowana jest sieć bibliotek publicznych, gromadząca – przede wszystkim – najchętniej czytaną beletrystykę oraz wydawnictwa popularne i popularnonaukowe. Ostatnimi laty biblioteki rozszerzają swoją ofertę, próbując różnymi sposobami przyciągnąć czytelnika. Proponują w szerszym zakresie wypożyczenia zbiorów specjalnych: kaset magnetofonowych, wideokaset, płyt kompaktowych czy DVD. Celem przyciągnięcia młodego czytelnika placówki biblioteczne, a także oddziały dla dzieci prowadzą różnorodne formy działalności zachęcając dzieci i młodzież do bliższego kontaktu z literaturą poprzez organizowanie koncertów, wystaw czytelniczych i plastycznych, pogadanek, spotkań z autorami oraz wyświetlanie filmów, przeżroczy itp.

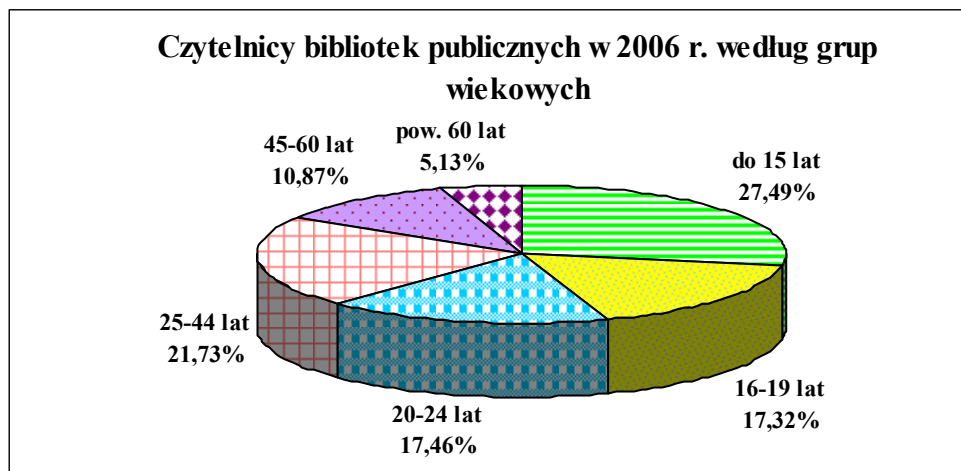
Od kilkunastu lat systematycznie zmniejsza się liczba bibliotek publicznych i punktów bibliotecznych. Biblioteki publiczne finansowane przez samorządy terytorialne, są często likwidowane lub łączone z innymi instytucjami kultury (w 2001 r. wprowadzono zmianę w ustawie o bibliotekach, która nie pozwala łączyć bibliotek publicznych z innymi instytucjami – Dz. U. Nr 129, poz. 1440).

Z badań Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że liczba placówek bibliotecznych w sieci bibliotek publicznych zmniejszyła się w 2006 r. o 49 placówki (17 bibliotek i 32 filie biblioteczne) w porównaniu z rokiem poprzednim. Zaobserwowano natomiast wzrost liczby miejsc w czytelnich – o 0,5 tys., co stanowi wzrost o 0,4% w stosunku do roku poprzedniego. W miastach liczba miejsc w czytelnich pozostała na tym samym poziomie natomiast na wsi liczba miejsc w czytelnich w stosunku do 2005 wzrosła o 0.5 tys., tj. 0,8%. W dalszym ciągu likwidowane były punkty biblioteczne. Liczba ich zmniejszyła się w 2006 r. o 82, tj. o 4,7% w stosunku do 2005 r. Większość punktów bibliotecznych (65,9%) znajduje się na wsi, gdzie spełniają rolę podstawowego ogniwa łączącego potencjalnego czytelnika z nieraz dość odległą książką w bibliotece publicznej. Są one najczęściej prowadzone społecznie. Działają w oparciu o księgozbiór bibliotek macierzystych, są one organizowane na potrzeby czytelnicze środowiska w rejonach, gdzie jest trudny dostęp potencjalnego czytelnika do biblioteki lub jej filii. W układzie terytorialnym sieć punktów bibliotecznych jest bardzo zróżnicowana pod względem ilościowym, m.in. w zależności od wielkości województwa, liczby istniejących bibliotek i ich filii, natężenia czytelnictwa, liczby ludności czy atrakcyjności turystycznej regionu.

Przy stale kurczącej się sieci bibliotek publicznych oraz wzrastającej liczbie ludności przypadającej na 1 placówkę biblioteczną, zanotowano po raz kolejny, nieznaczny spadek liczby zarejestrowanych czytelników. W 2006 r. ich liczba zmniejszyła się o 4,3%, osiągając 7023,3 tys. osób, przy czym większość łącznej liczby czytelników bibliotek publicznych (73,9%) stanowili czytelnicy bibliotek w miastach. Przyglądając się strukturze wieku czytelników należy zauważyć, że w 2006 r. najliczniejsza była grupa dzieci i młodzieży do lat 19, stanowiąca 44,8% całej zbiorowości czytelników bibliotek publicznych, która była

złożona przede wszystkim z uczniów (47,0% czytelników podzielonych według zajęcia). Drugą pod względem liczebności grupą czytelników były osoby w wieku 25-44 lata (21,7%). Najmniejszą grupę wiekową stanowili czytelnicy w wieku powyżej 60 lat, a w strukturze według zajęcia – rolnicy (1,0% wszystkich czytelników).

Wraz ze zmniejszeniem się zbiorowości czytelników bibliotek publicznych, zmniejszyła się również liczba wypożyczeń zbiorów na zewnątrz (o 4,8% w stosunku do 2005 r.). Liczba czytelników i liczba wypożyczeń zmniejszyła się zarówno w mieście jak na wsi. W porównaniu z rokiem poprzednim, liczba czytelników w mieście zmalała o 261,6 tys. czyli o 4,8%, a liczba wypożyczeń księgozbioru spadła o 5377,6 tys. wol., tj. o 5,2%. Na wsi natomiast liczba czytelników spadła o 52,4 tys. (tj. o 2,8%) a liczba wypożyczeń zmniejszyła się o 1444,6 tys. (tj. o 3,7%). Zmniejszył się także wskaźnik wypożyczeń księgozbioru na 1 czytelnika i w 2006 r. osiągnął wartość 19,1 (w roku poprzednim – 19,2). Warto tu wspomnieć o wzrastających możliwościach korzystania z różnorodnych wydawnictw i wiedzy oferowanej drogą elektroniczną – w bibliotekach internetowych oraz zamieszczonych w sieci licznych encyklopediach, leksykonach i opracowaniach.

Liczba korzystających z bibliotek publicznych jest jednak nadal niemała – wciąż blisko 1/5 populacji. Czytelnicy sięgają nie tylko po książki i czasopisma, lecz w coraz większym stopniu korzystają z osiągnięć postępu technicznego. Coraz powszechniej dokonują wypożyczeń kaset audio i wideo, płyt DVD oraz korzystają – tam, gdzie jest to możliwe – z techniki komputerowej. Z roku na rok zwiększa się liczba placówek bibliotecznych wyposażonych w komputery i oferujących dostęp do Internetu. W roku 2006 wyposażonych w komputery było 4456 placówek, tj. 52,2% (w mieście – 2004, tj. 69,5%; na wsi – 2452, tj. 43,3%) w których korzystano z 21118 komputerów (w mieście – 13991; na wsi – 7127).

Liczba książek i czasopism udostępnionych na miejscu w bibliotekach publicznych w 2006 r. była niższa o 3010,7 tys. wol., tj. o 7,9 % w stosunku do 2005 r. Zmniejszyła się w 2006 r. liczba udostępnień księgozbioru na miejscu w miastach – o 2732,5 tys. woluminów, tj. o 8,7%), a na wsi spadła o 278,2 tys. woluminów, tj. o 3,9%.

W 2006 r. biblioteki publiczne w miastach zakupiły 2134,2 tys. książek (o 30,7 tys. woluminów więcej niż w 2005 r., tj. o 1,5%) za kwotę 45,0 mln zł (przeciętna cena książki – 21,07 zł). Natomiast wiejskie biblioteki publiczne w 2006 r. nabyły 1365,2 tys. książek (o 32,4 tys. książek więcej, tj. o 2,4%) za sumę 24,7 mln zł (przeciętna cena zakupionej książki – 18,13 zł).

Tabl. 4. Biblioteki publiczne

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006	
	w liczbach bezwzględnych				1995=100	2005=100
Biblioteki i filie	9505	8915	8653	8591	8542	89,9
Punkty biblioteczne	4428	2457	1811	1752	1672	37,8
Księgozbiór w mln wol.	136,7	135,8	134,5	135,1	135,5	99,1
na 1000 ludności	3540	3549	3522	3541	3554	x
Czytelnicy zarejestrowani w tys.	7023	7392	7509	7337	7023	100,0
na 1000 ludności	182	193	197	192	184	x
Wypożyczenia księgozbioru w mln wol.	157,4	147,2	148,6	141,2	134,4	85,4
na 1000 ludności	4079	3849	3891	3701	3525	x
na 100 czytelników	2241	1992	1979	1925	1914	x
Liczba ludności na 1 placówkę biblioteczną	2771	3364	3648	3689	3733	x

W 2006 r. biblioteki publiczne dysponowały łącznie 938,6 tys. m² powierzchni pomieszczeń bibliotecznych. Czytelników tych bibliotek obsługiwało 17,6 tys. pracowników, z których większość, tj. 74,5% stanowił personel pracujący w pełnym wymiarze czasu. Wśród osób pełnozatrudnionych było 35,3% pracowników z wyższym wykształceniem bibliotekarskim. Natomiast 5,3 tys. osób pełnozatrudnionych (tj. 40,6%) posiadało średnie wykształcenie bibliotekarskie.

W roku szkolnym 2006/2007 w zasobach bibliotek szkolnych szkół wszystkich typów: podstawowych, gimnazjów i ponadgimnazjalnych oraz szkół policealnych dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych znajdowało się 154,6 mln wol. książek, w tym 150,7 mln wol. w szkołach dla dzieci i młodzieży (w poprzednim roku szkolnym, odpowiednio – 154,2 mln wol. i 150,4 mln wol.) – o blisko 20 mln wol. więcej niż w zasobach sieci bibliotek publicznych. Na jednego ucznia przypadało przeciętnie 25 książek (w szkołach dla dzieci i młodzieży – 26 książek), a na jedną szkołę – 4365 woluminów (w szkołach dla dzieci i młodzieży – 5378 wol.).

Tabl. 5. Książki w bibliotekach szkolnych w roku szkolnym 2006/2007^a

Szkoły	Liczba uczniów	Liczba woluminów	
		ogółem	na 1000 uczniów
Ogółem	6301830	154639159	24539
Szkoły dla młodzieży ^b – razem	5700146	150714728	26441
szkoły podstawowe	2484820	83847965	33744
gimnazja	1528755	20292203	13274
licea ogólnokształcące	732908	21993794	30009
szkoły zawodowe ^c	793700	21233017	26752
licea profilowane	159963	3347749	20928
Szkoły policealne	327876	2961526	9032
Szkoły dla dorosłych	273808	962905	3517

^a Stan w dniu 30 września. ^b Łącznie ze szkołami specjalnymi. ^c Łącznie ze szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe i specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy.

Od kilku lat obserwuje się tendencję rozwoju sieci muzeów w Polsce. Pełnią one istotną rolę w ukazywaniu historii i tradycji oraz upowszechnianiu kultury w kraju. W porównaniu z 2005 r. przybyło 13 muzeów i oddziałów muzealnych. W stosunku do roku poprzedniego zmniejszyła się jednak ich aktywność wystawiennicza. 703 muzea zaprezentowały 4188 wystaw czasowych i objazdowych (w 2005 r. – 4422 wystaw), w tym 231 wystaw zagranicznych. Muzea i wystawy muzealne zwiedziło 18191,3 tys. osób (o 1,6% mniej niż w roku poprzednim), w tym 6058,3 tys. młodzieży szkolnej w zorganizowanych grupach (o 1,3% mniej w porównaniu z 2005 r.). Odsetek młodzieży szkolnej wśród zwiedzających wyniósł 33,3% i zwiększył się w porównaniu z rokiem poprzednim o 0,1 pkt.

Największym powodzeniem wśród zwiedzających cieszyły się w 2006 r., podobnie jak w roku poprzednim, muzea o profilu artystycznym (26,1% zwiedzających wobec 24,8% w 2005 r.) i historycznym (18,6%). Podobny był wybór nauczycieli realizujących zajęcia podczas lekcji muzealnych: najwięcej młodzieży szkolnej odwiedziło muzea artystyczne (19,5% wobec 18,2% w roku poprzednim) oraz historyczne (18,4% wobec 16,6%) i regionalne (18,1% wobec 18,8% w 2005 r.).

Tabl. 6. Muzea

Tabela 6. Muzea

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych			1995=100	2005=100	
Muzea	589	632	690	703	119,4	101,9
Ekspozyty w tys.	13838	13092 ^a	12974	12452	90,0	96,0
Wystawy ^b	3524	3535	4422	4188	118,8	94,7
Zwiedzający w tys.	17060	16612	18488	18191	106,6	98,4
na 1000	442	434	484		x	x
w tym młodzież szkolna ^c	6547	6537	6136	6058	92,5	98,7

^a W 1999 r. zmieniono zasady rejestracji muzealiów; dane z roku 1995 nie są porównywalne. ^b Od 1999 r. wystawy objazdowe liczone są w ekspozycjach; dla zachowania porównywalności, dane za 1995 r. dotyczące liczby tytułów wystaw zmieniono i podano również w ekspozycjach (patrz *Uwagi metodyczne*, str. 12). ^c Zwiedzający muzea w zorganizowanych grupach.

W ramach prowadzonej działalności oświatowej muzea zorganizowały m.in. 7,0 tys. odczytów dla 401 tys. uczestników (w 2005 r. – odpowiednio – 7,8 tys. i 381 tys. osób), w ramach 6,7 tys. tematów zrealizowano 60,8 tys. lekcji muzealnych, w których wzięło udział 1512 tys. uczniów (w 2005 r. – odpowiednio – 7,0 tys., 59,3 tys. i 1578 tys. uczniów). Zaprezentowano 17,6 tys. seansów filmowych w muzeach, które obejrzało 693 tys. widzów (w 2005 r. – odpowiednio – 17,6 tys. i 713 tys. widzów) oraz zorganizowano 3,7 tys. koncertów dla 661 tys. słuchaczy (w 2005 r. – odpowiednio – 3,5 tys. i 716 tys. osób).

W 2006 r. muzea wydały 4,8 tys. tytułów o łącznym nakładzie 5,0 mln egz (w roku poprzednim – odpowiednio: 5,5 tys. i 6,0 mln egz), w tym 0,5 tys. tytułów katalogów zbiorów i wystaw w nakładzie 0,3 mln egz i 1,2 tys. tytułów informatorów i folderów w nakładzie 2,2 mln egz (w 2005 r. – odpowiednio: 0,6 tys. i 0,3 mln egz oraz 1,2 tys. i 3,2 mln egz).

W 2006 r. spośród 580 placówek w sektorze publicznym (82,5% ogólnej liczby muzeów wobec 83,6% w roku poprzednim) funkcjonowały 492 muzea i oddziały muzealne, których organizatorami były samorządy terytorialne, w tym 170 (wobec 176 w roku poprzednim) muzeów i oddziałów muzealnych prowadzonych przez samorządy gminne. W sektorze prywatnym działały 123 muzea, których organizatorami były organizacje społeczne, polityczne i związki zawodowe oraz organizacje i związki wyznaniowe (w tym 12 muzeów i oddziałów muzealnych prowadzonych przez Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze).

Ponadto, atrakcję dla zwiedzających stanowiły instytucje paramuzealne, tj. placówki w swoim charakterze zbliżone do muzeów, takie jak: ogrody zoologiczne, a także akwaria, terraria (w których hodowane są niewielkie gady i płazy) oraz wiwaria (będące połączeniem akwariów z terrariami), ogrody botaniczne, rezerваты przyrody, udostępniane zwiedzającym w sposób rejestrowany, na ogół prezentujące również zestaw zbiorów lub opracowane wystawy tematyczne (w szczególności – groty, jaskinie, akweny, parki, podziemne trasy turystyczne itp.), pomniki historii oraz inne jednostki obejmujące m.in. planetaria, miasteczka i centra nauki i techniki, a także nie będące muzeami ekspozycje stałe ukazujące osiągnięcia, odkrycia i ciekawostki z dziedziny historii, archeologii, kultury, przyrody, techniki itp.

W 2006 r. zarejestrowano działalność 61 takich jednostek, w tym 14 prywatnych. Łącznie zgromadziły one 198 tys. eksponatów i okazów przyrody, a odwiedziło je 6276 tys. osób (w roku poprzednim – 5885 tys. osób), w tym 1301 tys. młodzieży szkolnej zwiedzającej te instytucje zorganizowanych grupach (w 2005 r. – 1338 tys. osób), co stanowiło 20,7% ogółu zwiedzających (22,7% w roku poprzednim). W 2006 r. jednostki paramuzealne przygotowały 114 wystaw czasowych i 54 wystawy objazdowe. Największym zainteresowaniem zwiedzających

instytucje paramuzealne cieszyły się ogrody zoologiczne – 49,8% wszystkich odwiedzających te instytucje (prawie 4-krotnie większa liczba osób zwiedzających niż zwiedzający ogrody botaniczne). Placówki paramuzealne, podobnie jak muzea, prowadziły działalność oświatową. W 2006 r. zorganizowały 5,7 tys. odczytów i lekcji muzealnych, w których wzięło udział 175,9 tys. uczestników (w 2005 r. – 4,8 tys. spotkań, które cieszyły się zainteresowaniem 158,9 tys. osób), 110 koncertów, których wysłuchało 44,6 tys. słuchaczy (w 2005 r. – 100 koncertów i 40,2 tys. osób) i zaprezentowały 2,9 tys. seansów filmowych, które obejrzało łącznie 175,0 tys. widzów (w roku poprzednim odpowiednio: 2,2 tys. i 181,3 tys. osób). W ramach prowadzonej w 2006 r. działalności wydawniczej, instytucje paramuzealne opublikowały 124 tytuły w łącznym nakładzie 0,4 mln egz, w tym 61 tytułów informatorów i folderów w nakładzie 0,3 mln egz.

Ofertę muzeów i instytucji paramuzealnych uzupełniały w 2006 r. inne instytucje zajmujące się wystawiennictwem, prezentujące głównie dzieła sztuki współczesnej – 163 galerie państwowe i samorządowe (łącznie z biurami wystaw artystycznych) oraz 130 prywatnych galerii i salonów sztuki. Galerie państwowe i samorządowe przygotowały i zaprezentowały publiczności 2825 wystaw (o 6,6% więcej niż w 2005 r.), w tym 233 (wobec 292 w roku poprzednim) tzw. nowych mediów, tj. takich, do których prezentacji zastosowano nowoczesne metody, czyli nietradycyjne eksponaty, formy i techniki – animację komputerową, aranżację przestrzeni (tzw. instalacje), design, wideo itp. Wystawy te zaprezentowano w 3005 ekspozycjach (wobec 2948 w roku poprzednim), a zwiedziło je 2831,6 tys. osób (o 14,6% więcej niż w 2005 r.). Z ogólnej liczby wystaw – 177 tytułów w 189 ekspozycjach pochodziło z zagranicy. Ponadto wysłano za granicę 67 wystaw. Pozostałe galerie sztuki zorganizowały 904 wystawy przedstawione w 977 ekspozycjach w kraju, a 37 wystaw zaprezentowano publiczności za granicą. Krajowe wystawy odwiedziło 455,5 tys. osób (o 6,2% mniej niż w roku poprzednim). Galerie państwowe i samorządowe posiadały łącznie 620,6 tys. eksponatów, w tym najbogatsze zbiory były z dziedziny grafiki, malarstwa i fotografii. Zachowano ok. 10,1 tys. pozycji zbiorów elektronicznych “nowych mediów” (dokumentację i rejestrację instalacji i wystaw realizowanych w technice laserowej i komputerowej) oraz zgromadzono – przede wszystkim w Centrum Sztuki Współczesnej na Zamku Ujazdowskim – 4,1 tys. filmów o sztuce. Przeprowadzono też 70 aukcji, wyprzedaży i kiermaszów dzieł sztuki, w których uczestniczyło 4,4 tys. osób. Galerie państwowe i samorządowe prowadziły również szeroko zakrojoną działalność oświatową. W 2006 r. zorganizowały 10,9 tys. odczytów i prelekcji, spotkań autorskich i pogadanek na wystawach (wobec 9,4 tys. w 2005 r.), które zgromadziły 342,0 tys. słuchaczy (o 12,0% mniej niż w roku poprzednim) oraz przedstawiły 1,8 tys. pokazów filmowych dla 53,3 tys. widzów. Podobnie

aktywne były i pozostałe, prywatne galerie, które zorganizowały 1,3 tys. imprez dla 62,1 tys. uczestników oraz 130 seansów filmowych dla 7,2 tys. widzów. Ponadto w 2006 r. galerie te przeprowadziły 30 aukcji z udziałem 3,2 tys. osób.

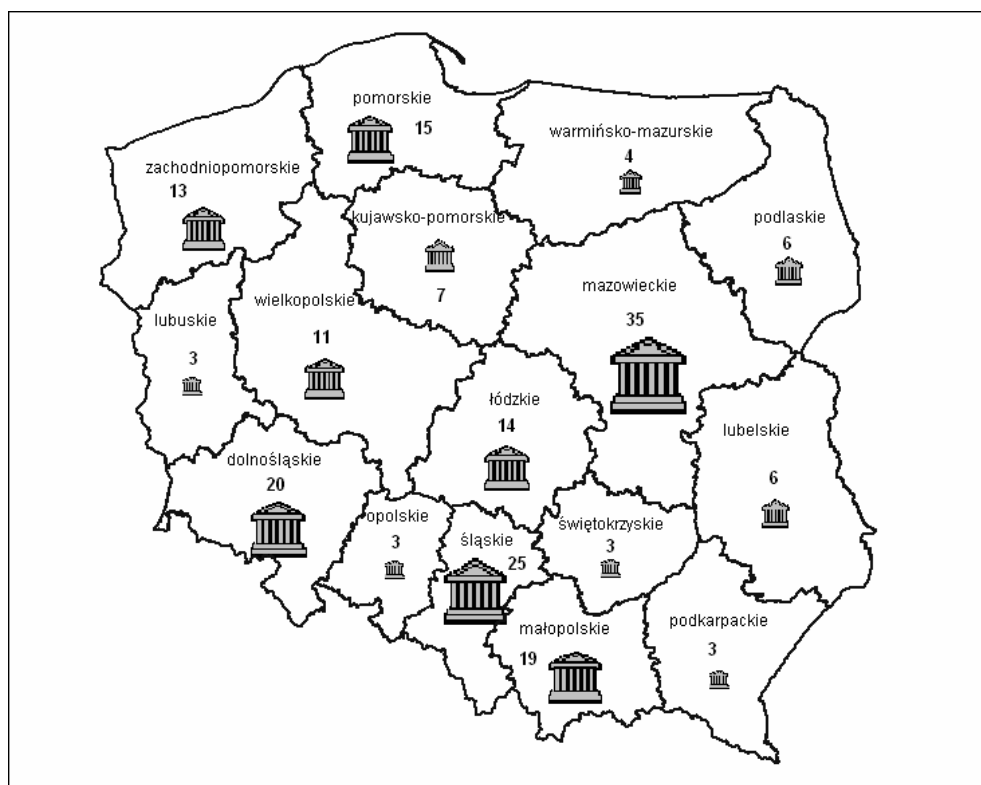
W ramach działalności wydawniczej w 2006 r. galerie państwowe i samorządowe wydały ogółem 3,5 tys. tytułów w łącznym nakładzie 1394,9 tys. egz (w roku poprzednim – odpowiednio: 3,5 tys. i 1196,5 tys.), w tym 0,5 tys. katalogów wystaw i zbiorów w nakładzie 178,7 tys. egz i 0,6 tys. folderów w nakładzie 359,0 tys. egz. Wśród 0,9 tys. tytułów w łącznym nakładzie 186,5 tys. egz, jakie wydały prywatne galerie i salony sztuki – były 192 tytułów katalogów w nakładzie 55,4 tys. egz i 204 tytuły folderów w nakładzie 43,2 tys. egz.

Tabl. 7. Galerie sztuki

Wyszczególnienie	1995	2000	2005	2006	
	w liczbach bezwzględnych			1995=100	2005=100
Galerie	209	253	292	293	140,2
Wystawy	2648	3009	3640	3662	138,3
w tym z zagranicy	220	233	291	258	117,3
Ekspozycje	2974	3246	4018	3902	131,2
Zwiedzający w tys.	2318	2644	2956	3287	141,8

Galerie państwowe i samorządowe stanowiły – podobnie jak w roku poprzednim – 55,6% wszystkich jednostek. Spośród 149 galerii samorządowych, organizatorem 23 były samorządy gminne.

Teatry, instytucje muzyczne i rozrywkowe w 2006 r. według siedziby

Na 1 miejsce na widowni w stałych salach teatrów i instytucji muzycznych w 2006 r. przypadało 540 osób, w tym w teatrach dramatycznych 1091 osób (w 2005 r. – odpowiednio: 555 i 1091 osoby). W 2006 r. przybyło o ponad 1,8 tys miejsc na widowni i zwiększyła się się, w porównaniu z rokiem poprzednim, o 1,5 tys. liczba przedstawień i koncertów, ale zmniejszyła się o 8,6 tys. – liczba widzów i słuchaczy. Zmniejszyła się przeciętna frekwencja na 1 przedstawieniu – z 209 do 203 osób (w teatrach dramatycznych zmniejszyła się ze 181 do 173 osób). Liczba przedstawień i koncertów przypadająca w ciągu roku na 1 instytucję artystyczną zmniejszyła się w porównaniu z 2005 r. z 254 do 253 (w teatrach dramatycznych zmniejszyła się 225 do 220 spektakli, a w filharmoniach z 566 do 559 koncertów).

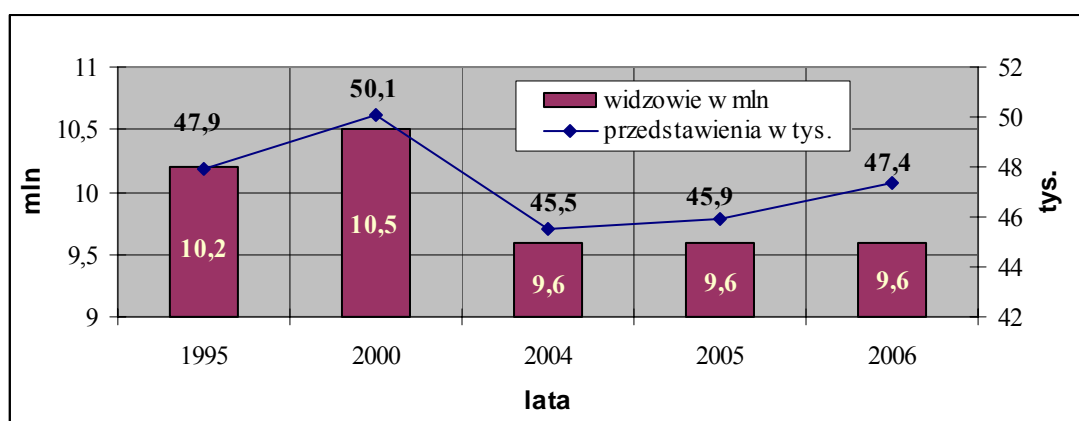
W 47,4 tys. przedstawień i koncertów zorganizowanych przez teatry i instytucje muzyczne w 2006 r. uczestniczyło, na podobnym poziomie jak w roku ubiegłym, 9,6 mln widzów i słuchaczy.

Tabl. 8. Teatry, instytucje muzyczne i estradowe

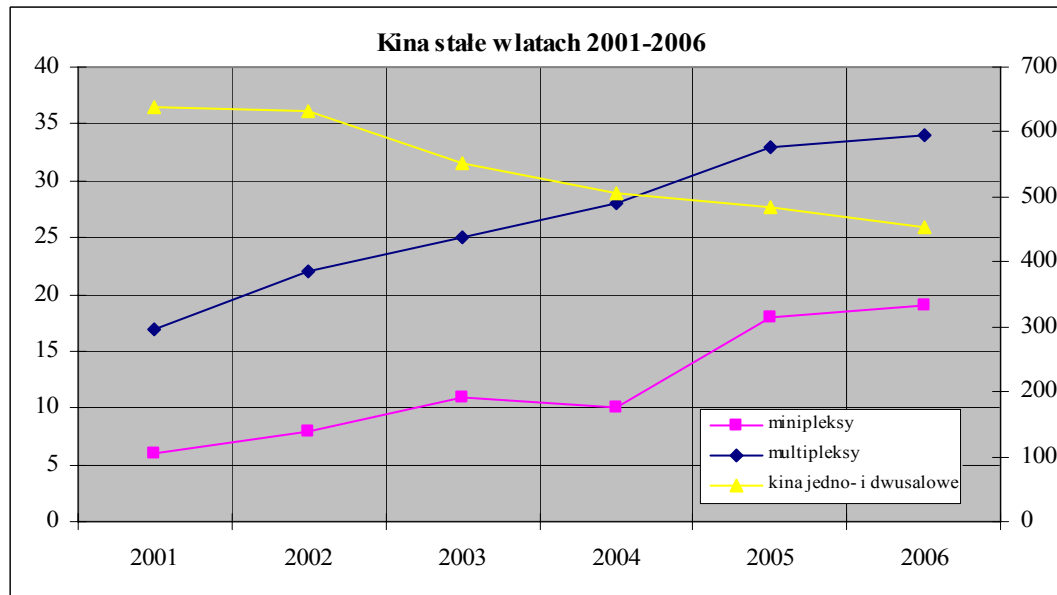
Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych				1995=100	2005=100	
TEATRY I INSTYTUCJE MUZYCZNE							
Miejsca na widowni	62478	66735	67724	68762	70611	113,0	102,7
na 1000 mieszkańców	1,62	1,74	1,77	1,80	1,9	x	x
Przedstawienia	47938	50086	45516	45897	47383	98,8	103,2
Widzowie w tys.	10197	10533	9321	9609	9601	94,2	99,9
na 1000 mieszkańców	264	275	244	252	252	x	x
na 1 przedstawienie.	213	210	205	209	203	x	x
ESTRADY							
Imprezy	4630	4383	4342	4575	4482	96,8	98,0
Widzowie w tys.	1149	2047	1310	1657	1848	160,9	111,6
na 1000 mieszkańców	30	54	34	43	48	x	x
na 1 imprezę	248	467	302	362	412	x	x

Teatry dramatyczne, lalkowe i muzyczne przedstawiły 636 widowisk premierowych (wobec 609 w 2005 r.): 543 premiery w teatrach dramatycznych i lalkowych (w 2005 r. – 531 premiery) i 93 – w teatrach muzycznych (78 premiery w roku poprzednim). Udział spektakli teatralnych i koncertów prezentowanych na terenie województwa, w którym siedzibę ma instytucja artystyczna w ogólnej liczbie prezentacji zwiększył się i wyniósł 93,1%, a udział liczby widzów przedsięwzięć podejmowanych we własnym województwie nieznacznie spadł (z 89,9% w 2005 r.) o 0,3 pkt. W przypadku teatrów dramatycznych udział przedstawień prezentowanych we własnym województwie w ogólnej liczbie spektakli zwiększył się i wyniósł 93,9% (wzrost o 0,3 pkt), a udział widowni osiągnął 90,7% (o 0,7 pkt więcej w porównaniu z rokiem poprzednim).

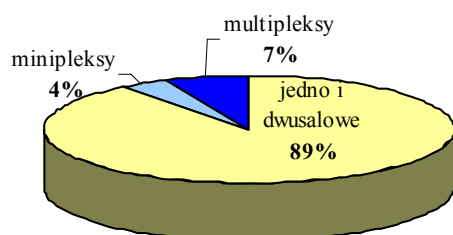
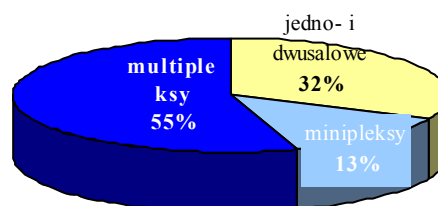
Przedstawienia i widzowie w teatrach

W 2006 r., w przeciwieństwie do roku poprzedniego, odnotowano wzrost liczby widzów w kinach, do czego przyczyniło się pojawienie się w repertuarze kilku wyjątkowo popularnych superprodukcji. Nadal, chociaż mniej dynamicznie, rozwijała się sieć kin wielosalowych zlokalizowanych głównie w centrach handlowych. W 2006 r. powstały dwa takie kina, podczas gdy w 2005 r. powstało ich kilkanaście. W zakresie usług kinowych utrzymuje się tendencja, której specyfiką jest wzbogacenie oferty kinowej, przejawiającej się zwiększającą się liczbą tytułów wyświetlanych jednocześnie w jednym kinie.

Ofertą kin wielosalowych w 2006 r. jest więc wyświetlanie na kilkunastu, a nawet kilkudziesięciu seansach dziennie od kilku do kilkunastu tytułów filmów. Systematycznemu wzrostowi liczby multipleksów i minipleksów towarzyszy stopniowe zmniejszanie się liczby kin posiadających jedną salę projekcyjną. Liczba kin stałych bez multi- i minipleksów zmniejszyła się o 33 w stosunku do 2005 r. (z 485 w 2005 r. do 452 w 2006 r.).

Kina wielosalowe w 2006 r.**Widzowie w kinach wielosalowych w 2006 r.**

Znaczny spadek liczby kin stałych jedno- i dwusalowych wpłynął na spadek liczby sal projekcyjnych (w 2006 r. ubyło ich 8). W związku z tym zmniejszyła się też liczba miejsc na widowni w kinach stałych (o 2777 miejsc). Związane jest to z wyhamowaniem wzrostu liczby kin wielosalowych. Łącznie od 2000 r. przybyło 108 sal kinowych i ok. 5 tys. miejsc na widowni. Tendencja ta, pomimo pewnych wahań, utrzymuje się od 1995 r.

Tabl. 9. Kina

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych					1995=100	2005=100
Kina	721	687	554 ^a	544 ^a	513 ^a	71,6	94,3
stałe	702	675	545 ^a	536 ^a	505 ^a	71,9	94,2
ruchome	19	12	9	8	8	42,1	100,0
Miejsca w tys.	213	227	225	235	232	108,9	98,7
na 1000 mieszkańców	5,5	5,9	5,9	6,2	6,1	x	x
Seanse w tys.	367	528	891	949	1038	282,8	109,4
Widzowie w tys.	22613	20892	33268	24866	32374	143,2	130,2
na 1000 mieszkańców	586	546	871	652	849	x	x

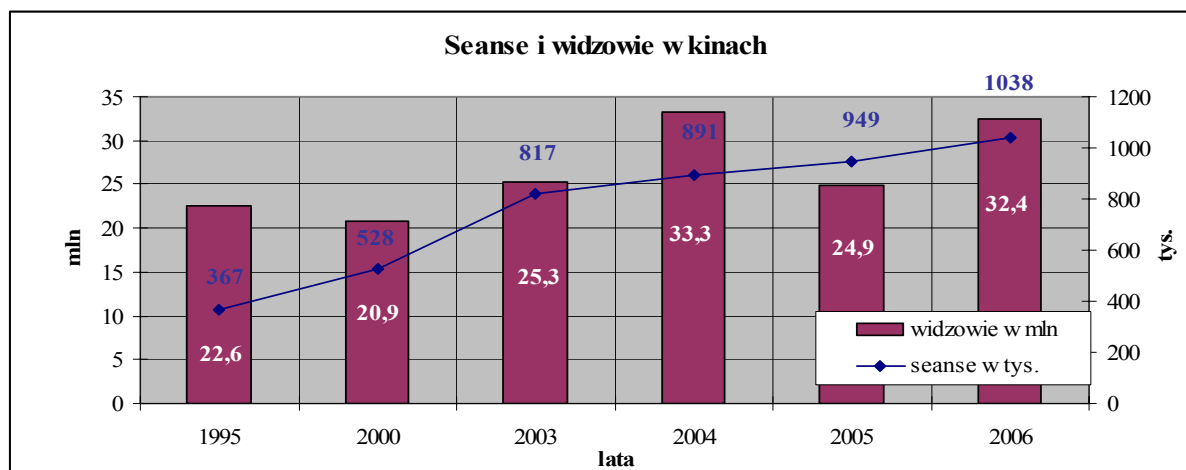
^a Ponadto 1 kino samochodowe: w 2004 r. - 100 miejsc parkingowych, 5 seansów, widzowie w 289 samochodach; w 2005 r. - 100 miejsc parkingowych, 8 seansów, widzowie w 121 samochodach, w 2006 r. - 100 miejsc parkingowych, 9 seansów, widzowie w 79 samochodach.

Według sprawozdawczości GUS, w ciągu 2006 r. prowadziło działalność 528 kin, z tego 493 działało dłużej niż 6 miesięcy. Natomiast zgodnie ze stanem w dniu 31 XII 2006 r. funkcjonowały 513 kina¹, tj. o 31 mniej niż w 2005 r. Kina stałe dysponowały 931 salami i 232,5 tys. miejscami na widowni (o 1,1% mniej niż w roku poprzednim). W trakcie 2006 r. odbyło się 1037,5 tys. seansów filmowych. W stosunku do roku poprzedniego nastąpił ich wzrost o 9,4 %.

Jednocześnie o 23,2% zwiększyła się liczba widzów (z 24865,5 tys. w 2005 r. do 32374,1 tys. osób w 2006 r.). Przeciętna frekwencja na 1 seansie była wyższa niż w roku poprzednim i wynosiła 31 osób. W kinach w miastach zrealizowano 98,1% wszystkich seansów, natomiast widzowie tych kin stanowili 98,4% wszystkich widzów. W przeliczeniu

¹ Dane nie uwzględniają działalności kina samochodowego.

na 1000 mieszkańców liczba widzów zwiększyła się o 197 osób, a przeciętna frekwencja na 1 seansie – o 5 osób. Natomiast w przeciwieństwie do kin stałych kina ruchome odnotowały spadek liczby widzów. Liczba widzów na seansach w kinach ruchomych w 2006 r. wyniosła 11612 osób; jest to spadek o 45,2% w stosunku do roku poprzedniego (w 2005 r. – 29370 widzów).

Spośród 513 kin – właścicielem 351 były w 2006 r. jednostki sektora publicznego (w 2005 r. – odpowiednio: 544 i 379). Kina samorządowe (341 kin, w tym 21 na wsi) stanowiły 66,5% ogólnej liczby kin (w roku poprzednim - odpowiednio: 367, 21 i 67,5%).

14,5% ogólnej liczby seansów stanowiły projekcje filmów produkcji polskiej. Obejrzało je 16,7% ogólnej liczby widzów (w roku poprzednim – odpowiednio: 8,1% i 6,2%). Liczba widzów na filmach produkcji polskiej zwiększyła się w porównaniu z 2005 r. o 251,1% (z 1542,9 tys. do 5417,5 tys.).

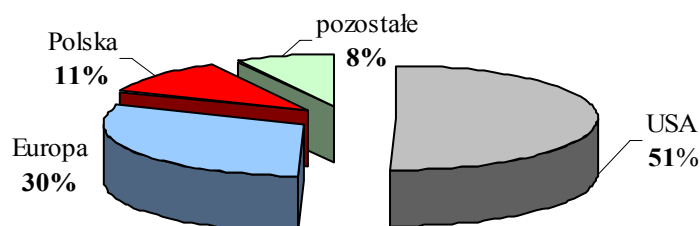
Tabl. 10. Filmy długometrażowe nowowprowadzone do kin

Wyszczególnienie	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych						2000=100	2005=100	
Kraje - producenci	20	26	16	22	25	30	29	145,0	96,7
Filmy	197	205	195	195	216	218	257	130,5	117,9
Widzowie w tys.	16951,7	24809,8	24143,9	23486,9	32458,8	22980,8	32133,7	189,6	139,8

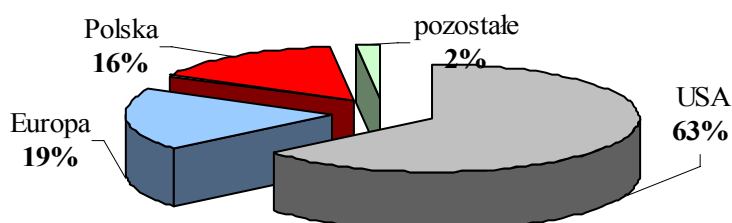
Wśród 257 filmów nowowprowadzonych do rozpowszechniania w kinach w 2006 r. dominowały, podobnie jak w latach poprzednich, filmy produkcji amerykańskiej (130). Na kolejnej pozycji znalazły się filmy europejskie (78 tytułów). W tej grupie przeważały filmy z Wielkiej Brytanii (19) i Francji (14).

Najwięcej widzów, około 20,5 mln osób, obejrzało filmy wyprodukowane w Stanach Zjednoczonych. Wśród filmów pochodzących z krajów europejskich największą oglądalność, blisko 3,6 mln widzów, zanotowały filmy wyprodukowane we Włoszech.

Filmy nowoprowadzone na ekrany w 2006 r. według krajów produkcji - tytuły

Widzowie na filmach nowoprowadzonych w 2006 r. według krajów produkcji

W 2006 r. wyprodukowano 31 pełnometrażowych filmów fabularnych, najwięcej od 1990 r. Znacznie wzrosła też, w porównaniu z latami poprzednimi, liczba wyprodukowanych dla kin i telewizji filmów krótkometrażowych – dokumentalnych i oświatowych, a przede wszystkim filmów reklamowych. W formie wgrania lektora i tłoczenia napisów opracowano 5,7 tys. tytułów zagranicznych filmów krótko-, średnio- i długometrażowych na potrzeby kin i telewizji.

Tabl. 11. Produkcja filmowa

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006		
	w liczbach bezwzględnych					1995=100	2005=100
Filmy długometrażowe	23	20	22	29	31	134,8	106,9
w tym fabularne	23	20	22	29	31	134,8	106,9
Filmy krótkometrażowe	562	546	869	1454	1109	197,3	76,3
w tym: dokumentalne	196	337	247	495	318	162,2	64,2
oświatowe	181	153	291	458	379	209,4	82,8
animowane	59	12	9	18	26	44,1	144,4
Dubbingowanie filmów długometrażowych	27	2	1	5	26	96,3	520,0
Opracowania filmów zagranicznych	1703	1916	1190	2882	5668	332,8	196,7

W 2006 r. audycje w programach ogólnopolskich i regionalnych nadawało 17 ośrodków regionalnych radiofonii publicznej w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku,

Katowicach, Kielcach, Koszalinie, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Olsztynie, Opolu, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie, Wrocławiu i Zielonej Górze.

Działało 16 oddziałów terenowych telewizji publicznej w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gorzowie Wielkopolskim, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Opolu, Olsztynie, Poznaniu, Rzeszowie, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu. Obecnie oddziały terenowe telewizji publicznej funkcjonują we wszystkich województwach.

Ponadto działały jednostki prywatne, na podstawie otrzymanych od Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji 246 koncesji radiowych i 12 telewizyjnych na rozpowszechnianie programów drogą naziemną.

W 2006 r. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyznała jednostkom prywatnym 13 koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych i 1 koncesję na rozpowszechnianie programów telewizyjnych drogą naziemną. Były to koncesje o zasięgu lokalnym i regionalnym.

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji przyznała także 4 koncesje na rozpowszechnianie programów telewizyjnych drogą satelitarną (w roku poprzednim – 5) oraz 41 koncesji lokalnych na rozpowszechnianie programów telewizyjnych w sieciach telewizji kablowej (w 2005 r. – 39 koncesji).

Liczba koncesji na rozpowszechnianie programów radiowych drogą naziemną wykazuje od 1995 r. tendencję wzrostową, a liczba koncesji telewizyjnych utrzymuje się na podobnym poziomie. Systematycznie rośnie natomiast łączna liczba przyznanych koncesji lokalnych na rozpowszechnianie programów w sieciach telewizji kablowej (wzrost ze 181 w 2005 r. do 201 w 2006 r.).

Tabl. 12. Koncesje na rozpowszechnianie programów radiowych i telewizyjnych^a

Wyszczególnienie	1995	2000	2004	2005	2006	
	ogółem stan w dniu 31XII					w tym udzielone w ciągu roku
Radiowe	158	196	215	233	246	13
w tym ogólnopolskie i ponadregionalne	3	8	6	7	7	-
Telewizyjne	14	16	12	12	12	1
w tym ogólnopolskie i ponadregionalne	3	5	4	4	4	-

^a Drogą naziemną.

W porównaniu z 2005 r. liczba abonentów radiowych zmniejszyła się w 2006 r. o 9,3%, osiągając 8070,4 tys. Podobnie liczba abonentów telewizji – zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 9,1% i wyniosła 7820,2 tys. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców liczba abonentów radiowych zmniejszyła się z 233 w roku poprzednim do 212 w 2006 r., a abonentów telewizyjnych – odpowiednio: z 225 do 205.

Liczba abonentów telewizji kablowej w 2006 r. wyniosła 3788 tys. i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 28,3 tys., tj. o 0,7%. W przeliczeniu na 1000 ludności liczba abonentów telewizji kablowej osiągnęła 90 osób. To zjawisko może być związane między innymi z rosnącą popularnością Internetu i możliwością odbierania za jego pośrednictwem zarówno programów radiowych, jak i telewizyjnych.

Oprócz instytucji kultury oferujących ludności różne formy uczestnictwa w kulturze (przede wszystkim biernego, w charakterze widza), ogromną rolę odgrywają te, które angażują dzieci, młodzież i dorosłych do uczestnictwa bardziej aktywnego, kreatywnego. W 2005 r.² działało 3937 domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic (w tym 2320 na wsi), które zorganizowały 208,9 tys. różnorodnych imprez (w tym 58,7 tys. na wsi), a uczestniczyło w nich 32,3 mln osób (w tym 7,1 mln osób na wsi). Prowadziło działalność 17,4 tys. amatorskich zespołów artystycznych, do których należało 275,9 tys. osób, a w 10,3 tys. kół i klubów działało 237,8 tys. osób.

Tabl. 13. Placówki oświatowo-wychowawcze
Stan w dniu 31 X

Rodzaje placówek Województwa	Placówki	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć					
		ogółem	artystycz- nych	technicz- nych	nauko- wych	sporto- wych	innych
Ogółem							
OGÓŁEM.....2004	370	968234	310044	25119	147699	323094	162278
2005	393	915015	328558	22250	168990	262836	132381
2006	394	975113	401050	20456	148285	265024	140298
pałace młodzieży..2004	12	182213	71056	2441	34723	22349	51644
2005	12	181376	87635	3326	32471	22450	35494
2006	12	198829	107463	3398	30611	25176	32181
młodzieżowe.....2004	128	319233	187806	17122	19034	43752	51519
domy kultury 2005	125	314875	190126	15079	19555	39997	50118
2006	125	379104	246165	13748	22773	34337	62081
ogniska pracy.....2004	70	69766	33598	2946	16161	7981	9080
pozaszkolnej 2005	96	73546	37132	2815	16712	7968	8919
2006	97	77807	36331	2682	16420	8206	14168
międzyszkolne.....2004	84	254348	101	-	132	237750	16365
ośrodki sportowe2005	82	190720	52	13	2105	175085	13465
2006	81	196248	60	-	192	189032	6964
ogrody jorda-.....2004	14	34451	7567	2173	1878	8346	14487
nowskie 2005	14	12500	2038	220	385	4771	5086
2006	14	16851	3283	130	310	3364	9764
inne placówki.....2004	62	108223	9916	437	75771	2916	19183
2005	64	141998	11575	797	97762	12565	19299
2006	65	106274	7748	498	77979	4909	15140

² Badanie domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic jest prowadzone w cyklu dwuletnim.

Tabl. 13. Placówki oświatowo-wychowawcze (dok.)
Stan w dniu 31 X

Stan w dniu 31 X

Rodzaje placówek Województwa	Placówki	Uczestnicy stałych i okresowych form zajęć					
		ogółem	artystycz- nych	technicz- nych	nauko- wych	sporto- wych	innych
Według województw							
Dolnośląskie	19	45007	15570	1245	2124	22948	3120
Kujawsko-pomorskie	10	57297	35966	1236	4288	6367	9440
Lubelskie	16	63607	59588	787	445	293	2494
Lubuskie	5	8473	1573	51	182	6129	538
Łódzkie	25	61320	21771	489	13574	5432	20054
Małopolskie	49	242387	77204	2393	38182	103025	21583
Mazowieckie	72	104247	44652	3022	4351	28186	24036
Opolskie	7	15603	4435	60	2300	8460	348
Podkarpackie	19	13545	8733	589	917	2507	799
Podlaskie	7	10107	4165	305	-	4351	1286
Pomorskie	29	33824	11627	373	1965	10596	9263
Śląskie	62	165663	38325	3270	75548	16850	31670
Świętokrzyskie	10	8838	4589	268	725	1926	1330
Warmińsko-mazurskie	13	35494	15316	5596	330	11468	2784
Wielkopolskie	26	34220	11796	337	617	13959	7511
Zachodniopomorskie	25	75481	45740	435	2737	22527	4042

Działalność domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic wspomagały należące do systemu oświaty i ukierunkowane na pracę z dziećmi i młodzieżą placówki oświatowo-wychowawcze (do niedawna nazywane placówkami wychowania pozaszkolnego): pałace młodzieży, młodzieżowe domy kultury, ogniska pracy pozaszkolnej, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogrody jordanowskie i inne placówki o charakterze specjalistycznym (artystyczne, politechniczne, naukowe itp.).

W organizowanych przez 393 placówki oświatowo-wychowawcze stałych i okresowych formach zajęć, w 2006 r. uczestniczyło 915,0 tys. dzieci i młodzieży (o 53,2 tys. mniej niż w 2005 r., tj. o 5,5%), w tym 328,6 tys. osób w zajęciach artystycznych oraz 169,0 tys. – w zajęciach naukowych (w stosunku do roku poprzedniego więcej o odpowiednio: 6,0% i 14,4%), a 262,8 tys. osób w zajęciach sportowych (spadek liczby uczestników w stosunku do roku poprzedniego o 18,7%).

W szkołach dla dzieci i młodzieży w roku szkolnym 2006/2007 działało 43,7 tys. szkolnych kół, klubów i zespołów (stan w dniu 31 XII) prowadzących zajęcia pozalekcyjne w dziedzinie artystycznej (wzrost o 1,8% w stosunku do poprzedniego roku szkolnego), w tym 29,5 tys. w szkołach podstawowych i 10,2 tys. w gimnazjach (wzrost odpowiednio o 1,9% i 1,6%). Uczestnikami tych zajęć było 711,1 tys. uczniów (o 1,8% mniej niż w roku szkolnym 2005/2006), w tym 489,8 tys. uczniów szkół podstawowych i 163,0 tys. uczniów gimnazjów (odpowiednio o 1,1% i 4,4% mniej niż w poprzednim roku szkolnym).

Tabl. 14. Szkolne koła (kluby, zespoły) artystyczne i uczestnicy artystycznych zajęć pozalekcyjnych i nadobowiązkowych w szkołach dla dzieci i młodzieży^a w latach 2003/2004 – 2006/2007
Stan w dniu 31 XII

Szkoły	Koła				Uczestnicy			
	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
OGÓŁEM	39675	41774	42916	43700	680134	712118	724452	711051
Podstawowe	25987	27583	28916	29463	460267	487103	495293	489827
Gimnazja	9266	9926	10062	10227	156127	166533	170623	163047
Licea ogólnokształcące	2393	2088	2150	2103	35984	33047	34677	34292
Zasadnicze zawodowe ^b	244	271	296	390	2574	2840	3087	3222
Licea profilowane	395	451	448	428	5810	6631	5965	5540
Technika	1279	1060	936	1071	17526	13989	13068	14857
Artystyczne ^c	68	74	65	82	1060	1159	993	1063
Policealne ^d	43	51	43	18	786	816	746	266

a Łącznie ze szkołami specjalnymi. b Łącznie ze specjalnymi szkołami przysposabiającymi do pracy. c Dające uprawnienia zawodowe. d W roku szkolnym 2006/07 bez kolegiów nauczycielskich i nauczycielskich kolegiów języków obcych.

W opisie kultury nie można pominąć szkolnictwa artystycznego, które przygotowuje zarówno przyszłych twórców i odtwórców kultury, jak i kadrę pedagogiczną – nauczycieli i instruktorów szkolnych przedmiotów artystycznych i zajęć edukacji kulturalnej.

W roku szkolnym 2006/2007 działały 364 szkoły artystyczne dla dzieci i młodzieży nie dające uprawnień zawodowych, w tym 43 szkoły realizujące jednocześnie program ogólnokształcący. Dysponowały one 5,4 tys. pomieszczeń do nauczania, w tym w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – 1,0 tys. pomieszczeń. Do szkół tych uczęszczało 50,1 tys. uczniów (o 0,9% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 30,6 tys. dziewcząt (w tym do szkół realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – odpowiednio: 7,8 tys. i 5,0 tys.). W klasach pierwszych tych szkół w roku szkolnym 2006/2007 podjęło naukę 11,7 tys. uczniów, w tym 7,0 tys. dziewcząt (w tym w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – odpowiednio: 1,3 tys. i 0,8 tys.).

215 szkół artystycznych dla młodzieży dających uprawnienia zawodowe dysponowało 2,3 tys. pomieszczeń do nauczania (w tym w 103 szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – 1,5 tys. pomieszczeń). Do tych szkół artystycznych w roku szkolnym 2006/2007 uczęszczało 22,5 tys. uczniów (o 0,6% mniej niż w poprzednim roku szkolnym), w tym 14,8 tys. kobiet. W klasach pierwszych rozpoczęło naukę 5,4 tys. uczniów, w tym 3,5 tys. kobiet.

Łącznie wśród uczniów w szkołach artystycznych (bez szkół policealnych) 63,1% stanowiły kobiety (nieznacznie mniej niż w roku szkolnym 2005/2006 – 63,3%), w tym w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący, w których odsetek ten systematycznie wzrasta – 68,4% (w poprzednim roku szkolnym – 68,2%).

Tabl. 15. Szkoły artystyczne^a według województw

Rok szkolny Województwa	Szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych			Szkoły artystyczne dające uprawnienia zawodowe			Policealne szkoły artystyczne		
	szkoły	uczniowie		szkoły	uczniowie		szkoły	uczniowie	
		razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety		razem	w tym kobiety
POLSKA.....2004/05	338	50147	31172	206	22838	14893	25	2260	1667
2005/06	353	49865	31157	209	22652	14884	24	2059	1504
2006/07	364	49405	30603	215	22523	14812	32	2060	1531
Dolnośląskie	29	3437	2272	17	1650	1023	2	330	245
Kujawsko-pomorskie	13	1844	1189	10	1095	697	3	103	66
Lubelskie	27	2959	1765	13	1351	894	–	–	–
Lubuskie	12	1697	–	6	583	411	–	–	–
Łódzkie	20	3648	2256	15	1383	880	–	–	–
Małopolskie	29	5277	3184	21	2347	1502	4	102	60
Mazowieckie	38	5135	3198	27	2662	1709	9	829	730
Opolskie	16	2261	–	4	572	394	–	–	–
Podkarpackie	37	4163	2391	20	1902	1215	1	84	66
Podlaskie	20	1767	–	8	755	505	1	17	10
Pomorskie	23	3035	1961	10	1011	709	2	105	63
Śląskie	28	5283	3259	28	3560	2410	4	126	88
Świętokrzyskie	7	806	–	4	472	340	–	–	–
Warmińsko-mazurskie	14	1730	1151	5	568	395	–	–	–
Wielkopolskie	32	3882	2415	15	1583	1022	3	73	56
Zachodniopomorskie	19	2481	1583	12	1029	706	3	291	147

^a Stan w dniu 30 września.

W roku szkolnym 2005/2006 szkoły artystyczne nie dające uprawnień zawodowych ukończyło 7,8 tys. absolwentów (w tym 4,8 tys. dziewcząt), w tym 1,3 tys. w szkołach realizujących jednocześnie program ogólnokształcący (w tym 0,8 tys. dziewcząt). Absolwentami szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe zostało 3,4 tys. osób (w tym 2,3 tys. kobiet), w tym szkół realizujących jednocześnie program ogólnokształcący – 2,4 tys. uczniów (w tym 1,7 tys. kobiet).

Łącznie we wszystkich szkołach zawodowych i ogólnozawodowych dla młodzieży (bez szkół policealnych), zawodów zaliczonych do grupy kierunków artystycznych w roku szkolnym 2006/2007 uczyło się 28,7 tys. osób, w tym 17,6 tys. kobiet (w poprzednim roku szkolnym, odpowiednio: 25,8 tys. i 16,8 tys. osób). Absolwentami tej grupy kierunków (z roku szkolnego 2005/2006) zostało 5,7 tys. uczniów, w tym 3,6 tys. kobiet.

Ponadto w roku szkolnym 2006/2007 funkcjonowały 32 policealne szkoły artystyczne oraz pomaturalne szkoły bibliotekarzy i kształcenia animatorów kultury, dysponujące 0,2 tys. pomieszczeń do nauczania. Spośród – podobnie jak w poprzednim roku szkolnym – ogólnej liczby 2,1 tys. słuchaczy, w tym 1,5 tys. kobiet, w klasach I naukę rozpoczęło 1,0 tys. osób (w tym 0,7 tys. kobiet). Wśród 0,9 tys. absolwentów z roku szkolnego 2005/2006 – 0,7 tys. to kobiety. Łącznie we wszystkich szkołach policealnych i pomaturalnych słuchaczami zajęć zaliczonych do grupy kierunków artystycznych w roku szkolnym 2006/2007 było 6,3 tys.

osób, w tym 3,5 tys. kobiet (w poprzednim roku szkolnym – odpowiednio: 5,3 tys. i 3,0 tys. słuchaczy). Absolwentami tej grupy kierunków zostało 2,5 tys. osób, w tym 1,5 tys. kobiet.

Tabl. 16. Uczniowie i absolwenci szkół artystycznych dających uprawnienia zawodowe według grup kierunków kształcenia^a

Grupy kierunków kształcenia	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2004/2005	2005/2006
	uczniowie ^b			absolwenci	
Ogółem	22838	22652	22523	3538	3394
w tym I klasa	5436	5291	5437	x	x
w tym kobiety	14893	14884	14812	2433	2312
Pedagogiczne	248	233	115	32	25
Artystyczne	21253	20768	20792	3350	3034
Ekonomiczne i administracyjne	1337	1617	1616	156	335
Usług dla ludności	-	34	-	-	-

a Zgodnie z Międzynarodową Standardową Klasyfikacją Edukacji (ISCED'97). b Stan w dniu 30 IX.

We wszystkich typach szkół artystycznych w roku szkolnym 2006/2007 objętych było 9,3 tys. etatów przez nauczycieli realizujących obowiązkowe zajęcia edukacyjne w ramach przedmiotów artystycznych i ogólnych, zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy i nauczycieli niepełnozatrudnionych (w przeliczeniu na pełnozatrudnionych), w tym 5,8 tys. zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu. Z ogólnej liczby etatów, 1,9 tys. to etaty osób, które uzyskały stopień nauczyciela dyplomowanego. W szkołach artystycznych dających uprawnienia zawodowe liczby te kształtowały się następująco: 3,9 tys., 2,2 tys. i 0,8 tys.

Na kierunkach kulturalnych i artystycznych w roku akademickim 2006/2007 kształciło się 49,6 tys. studentów szkół wyższych (w tym 34,2 tys. kobiet), z czego 33,6 tys. osób (w tym 23,8 tys. kobiet) uczęszczało na studia stacjonarne.

Tabl. 17. Studenci szkół wyższych^a kierunków kulturalnych i artystycznych

Kierunki studiów ^b	Ogółem	W tym kobiety	Z "Ogółem" na studiach stacjonarnych ^c	
			razem	w tym kobiety
OGÓŁEM.....2004/2005	43654	29630	27270	18603
.....2005/2006	49472	34177	30479	21111
.....2006/2007	49596	34171	33561	23783
Aktorstwo	560	279	560	279
Architektura wnętrz	2175	1772	1226	1015
Architektura i wzornictwo	51	42	-	-
Artystyczno-pedagogiczny	156	118	143	110
Informacja naukowa i bibliotekarstwo	5334	4447	5334	4447
Dyrygentura	51	15	51	15
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej	2708	1420	2105	1158
Edukacja artystyczna w zakresie sztuki plastycznej	4140	3034	2558	1900
Filologia klasyczna i kultura śródziemnomorska	122	102	122	102
Grafika	3334	1931	1899	1196
Historia sztuki	2949	2478	1924	1640
Instrumentalistyka	2834	1516	2367	1247
Intermedia	8	5	8	5

a W uczelniach publicznych i niepublicznych łącznie z cudzoziemcami; stan na początek roku akademickiego.

b Kierunki i specjalności. c Do 2005 roku na studiach dziennych.

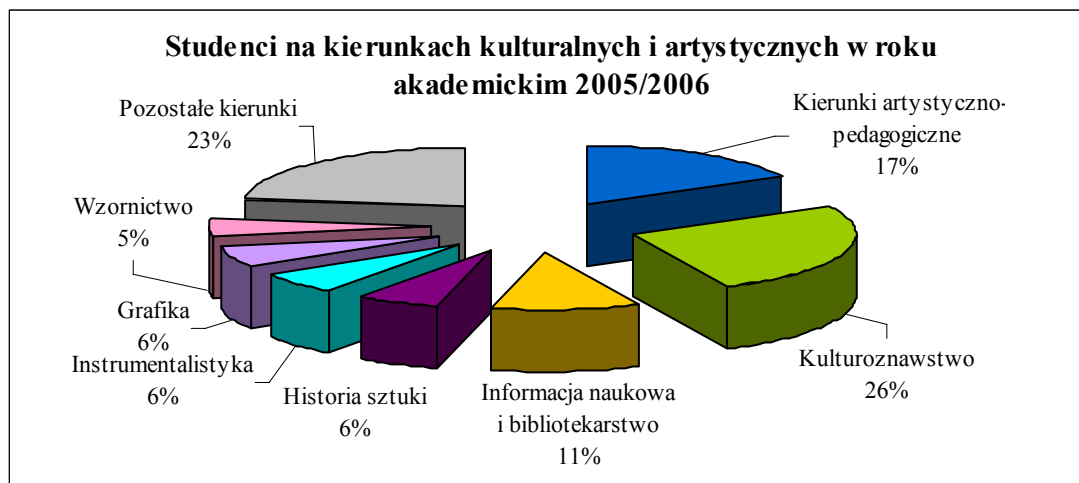
Tabl. 17. Studenci szkół wyższych^a kierunków kulturalnych i artystycznych (dok.)

Kierunki studiów ^b	Ogółem	W tym kobiety	Z "Ogółem" na studiach stacjonarnych ^c	
			razem	w tym kobiety
Jazz i muzyka estradowa	370	105	99	18
Język i kultura Rosji	47	43	47	43
Kompozycja i teoria muzyki	409	271	381	271
Konserwacja i restauracja dzieł sztuki	880	615	708	501
Kultura Rosji i narodów sąsiadujących	225	183	149	120
Kulturoznawstwo	14283	10347	8309	6133
Malarstwo	1563	1045	1234	826
Malarstwo i grafika	15	8	-	-
Muzykologia	430	264	386	242
Muzykoterapia	131	76	-	-
Ochrona dóbr kultury	68	40	17	15
Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej	779	338	120	56
Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia	1064	422	378	141
Reżyseria	267	91	157	61
Reżyseria dźwięku	58	18	58	18
Rzeźba	410	242	410	242
Scenografia	54	53	15	14
Sztuka lalkarska	88	55	88	55
Taniec	88	66	-	-
Wiedza o teatrze	523	416	420	348
Wokalistyka	569	356	527	326
Wychowanie muzyczne	87	44	-	-
Wzornictwo	2507	1787	1705	1211
Na I roku studiów bez przyporządkowanego kierunku	259	127	56	28

a W uczelniach publicznych i niepublicznych łącznie z cudzoziemcami; stan na początek roku akademickiego.

b Kierunki i specjalności. c Do 2005 roku na studiach dziennych.

Do wyższych szkół artystycznych w roku akademickim 2006/2007 uczęszczało 14,9 tys. studentów, w tym 9,2 tys. kobiet (w poprzednim roku akademickim – odpowiednio: 15,4 tys. i 9,6 tys.). W uczelniach publicznych tego typu kształciło się 14,1 tys. osób, w tym 8,6 tys. kobiet (wobec – odpowiednio: 14,2 tys. i 8,8 tys. w roku 2005/2006). Z ogólnej liczby studentów uczelni artystycznych, 9,9 tys. (w tym 6,1 tys. kobiet) uczęszczało na studia stacjonarne (w poprzednim roku akademickim – odpowiednio: 9,1 tys. i 5,6 tys.).

W 8 publicznych akademiach muzycznych roku akademickim 2006/2007 studiowało 5,2 tys. studentów (w tym 2,9 tys. kobiet), w tym na studiach stacjonarnych – 4,1 tys. osób (w tym 2,3 tys. kobiet). Na I roku studiowało 1,1 tys. osób (w tym 0,6 tys. kobiet). W 7 publicznych akademiach plastycznych studiowało 7,0 tys. studentów (w tym 4,9 tys. kobiet), w tym na studiach stacjonarnych – 4,2 tys. studentów (w tym 2,9 tys. kobiet), natomiast na I rok studiów przyjęto 1,4 tys. osób (w tym 0,9 tys. kobiet). W 3 publicznych wyższych szkołach kształcących w zakresie sztuki scenicznej studiowało 1,8 tys. osób (w tym 0,9 tys. kobiet), w tym na studiach stacjonarnych – 1,0 tys. osób (w tym 0,5 tys. kobiet). Na I rok studiów przyjęto 0,4 tys. przyszłych aktorów, reżyserów i artystów estradowych (w tym 0,2 tys. kobiet). W publicznych uczelniach artystycznych studiowało 221 cudzoziemców. Po zakończeniu roku akademickiego 2005/2006 studia w publicznych i niepublicznych uczelniach artystycznych naukę ukończyło 2,8 tys. absolwentów, w tym 1,8 tys. kobiet (w tym studiów stacjonarnych – odpowiednio 1,6 tys. i 1,0 tys.). Wśród absolwentów było 42 obcokrajowców, w tym 27 kobiet.

Na studiach podyplomowych w wyższych szkołach artystycznych w roku akademickim 2006/2007 kształciło się 816 słuchaczy, w tym 794 w szkołach publicznych. W studiach doktoranckich na uczelniach artystycznych, w roku akademickim 2006/2007, uczestniczyło 88 osób. W 2006 r. w dziedzinach nauk artystycznych nadano stopień doktora 70 osobom (w tym 24 kobietom): 27 w dziedzinie sztuki muzycznej, 37 – sztuki plastycznej, 4 – sztuki teatralnej i 2 w dziedzinie sztuki filmowej, a stopień doktora habilitowanego 31 osobom (w tym 9 kobietom): 9 w dziedzinie sztuki muzycznej i 19 w dziedzinie sztuki plastycznej, 2 – sztuki teatralnej i 1 – sztuki filmowej, natomiast tytuł profesora nadano 12 osobom (w tym 4 kobietom): 3 w dziedzinie sztuki muzycznej, 5 – sztuki plastycznej i 4 w dziedzinie sztuki filmowej.

W roku akademickim 2006/2007 w wyższych szkołach artystycznych zatrudnionych było 2,9 tys. nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu pracy i 0,4 tys. nauczycieli pracujących w niepełnym wymiarze czasu pracy, w tym 0,3 tys. osób posiadających tytuł naukowy profesora.

Mówiąc o dostępie do instytucji kultury, należy wspomnieć o przystosowaniu obiektów kulturalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych, szczególnie osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. W 2006 r. w obiektach przystosowanych dla tych osób mieściło się 55,1% instytucji widowiskowych. Liczba miejsc na widowni w stałych salach instytucji artystycznych w obiektach przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach

inwalidzkich wyniosła 46966 i stanowiła 66,5% wszystkich miejsc w teatrach i instytucjach muzycznych.

Tabl. 18. Wybrane instytucje kultury dostępne dla osób niepełnosprawnych

Województwa	Ogółem				W tym przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich			
	biblioteki publiczne	galerie	kina stałe	muzea	biblioteki publiczne	galerie	kina stałe	muzea
Polska 2004	8653	274	545	668	1122	92	275	146
2005	8591	292	536	690	1186	103	287	164
2006	8542	293	505	703	1294	106	283	168
Dolnośląskie	662	15	46	45	138	5	19	12
Kujawsko-pomorskie	461	11	20	26	75	5	14	5
Lubelskie	605	8	33	39	77	2	15	6
Lubuskie	269	4	17	14	39	3	11	2
Łódzkie	564	44	35	40	61	18	18	6
Małopolskie	766	66	47	103	101	16	27	22
Mazowieckie	1003	33	52	103	192	19	30	30
Opolskie	324	4	14	13	40	–	5	2
Podkarpackie	701	4	37	35	50	2	11	5
Podlaskie	205	11	19	29	24	4	9	7
Pomorskie	346	16	21	52	72	4	17	13
Śląskie	839	30	57	57	145	13	44	17
Świętokrzyskie	297	5	12	22	38	2	10	8
Warmińsko-mazurskie	342	7	23	23	62	4	13	5
Wielkopolskie	732	13	47	79	112	5	24	23
Zachodniopomorskie	381	22	25	23	68	4	16	5

Dla poszczególnych typów instytucji artystycznych odsetki te (instytucji przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i miejsc na widowni w stałych salach tych instytucji) kształtowały się następująco: w teatrach dramatycznych - odpowiednio: 49,5% i 59,6%, w teatrach lalkowych – 68,0% i 67,8%, w operach – 70,0% i 84,0%, w operetkach, baletach, teatrach tańca i musicalowych – 46,7% i 69,5%, a w filharmoniach – 72,7% i 72,2%. W województwie opolskim, w którym do 2005 r. nie było obiektów instytucji widowiskowych przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich w roku bieżącym został dostosowany 1 obiekt (filharmonia) z 615 miejscami przystosowanymi dla osób niepełnosprawnych. W pozostałych województwach odsetek miejsc w obiektach instytucji artystycznych, które były dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych był bardzo zróżnicowany i zawierał się w przedziale 38,5%-95,4%; w tym w trzynastu spośród nich – powyżej 50% miejsc w stałych salach instytucji prowadzących działalność sceniczną, znajdowało się w budynkach przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

Spośród innych instytucji kultury, 56,0% kin stałych dawało możliwość swobodnego poruszania się osobom korzystającym z wózków inwalidzkich. Do potrzeb osób niepełnosprawnych przystosowane było 23,9% muzeów i oddziałów muzealnych (22,1% w sektorze publicznym i 32,5% w sektorze prywatnym) oraz 36,2% galerii i salonów sztuki (44,8% galerii w sektorze publicznym i 25,4% – w sektorze prywatnym). Z kolei wśród domów i ośrodków kultury, klubów i świetlic w 2005 r. było 21,0% instytucji kultury, które były przystosowane dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich.

W przypadku bibliotek publicznych – jedynie 15,2% bibliotek i filii bibliotecznych było w 2006 r. przystosowanych dla osób poruszających się na wózkach inwalidzkich (w miastach – 24,2%; na wsi – 10,5%).

Nadal obserwuje się istotne różnice zarówno w dostępie do instytucji kultury jak i w stopniu korzystania z nich w poszczególnych województwach, a także wzrost zróżnicowania między miastem a wsią. Dotyczy ono zarówno gęstości sieci instytucji artystycznych i instytucji upowszechniania kultury, jak też uczestnictwa ludności w kulturze.

Warto zauważyć, że w przypadku województw różnice te w poszczególnych dziedzinach kultury zmniejszają się, np. w odniesieniu do korzystania z bibliotek lub też zwiększają, jak to ma miejsce w sferze kinematografii. W tej dziedzinie ma to związek, o czym już wspomniano, z nierównomiernym rozwojem kin wielosalowych w poszczególnych województwach. Frekwencja w kinach coraz bardziej jest monopolizowana przez multipleksy i minipleksy. W 2006 r. kina wielosalowe przyciągnęły blisko $\frac{3}{4}$ widowni kinowej.

Tabl. 19. Zróżnicowanie kulturalne województw – wybrane wskaźniki
Na 1000 ludności

Wyszczególnienie	2003		2004		2005		2006	
	min	max	min	max	min	max	min	max
Księgozbiór w wol. ^{ac}	2781	4191	2755	4183	2753	4214	2733	4239
Czytelnicy ^{ac}	162	232	159	232	162	225	147	215
Wypożyczenia w wol. ^{ac}	3148	4907	3043	4870	3279	5226	2762	4357
Miejsca w kinach stałych ^b	4,3	7,8	4,0	8,2	3,7	8,3	3,7	7,7
Widzowie w kinach ^c	212	1393	348	1625	211	1270	294	1484
Zwiedzający muzea ^c	150	1432	150	1518	154	1730	160	1677
Miejsca w stałych salach w teatrach i instytucjach muzycznych ^b	0,79	2,71	0,79	2,82	0,79	2,84	0,79	2,84
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych ^c	106	414	102	410	91	431	81	425
Abonenci radia ^b	156	267	155	267	150	264	130	240
Abonenci telewizji ^b	151	262	149	260	144	256	125	232

a W bibliotekach publicznych. *b* Stan w dniu 31 XII. *c* W ciągu roku.

W okresie zachodzących przemian dysproporcje w dostępie do instytucji kultury w miastach i na wsi utrwały się, a niekiedy pogłębiły jeszcze. Nadal praktycznie wszystkie profesjonalne instytucje sceniczne zlokalizowane są w dużych miastach, podobnie jak kina i galerie, a liczba ludności przypadająca na 1 placówkę biblioteczną na wsi w ciągu minionej dekady wzrosła niemal o 1/3. Infrastruktura kulturalna w miastach i na wsi jest silnie zróżnicowana, podobnie jak wielkość i różnorodność oferty instytucji kultury. Wzrost cen produktów kultury i usług kulturalnych, w powiązaniu z możliwościami wyboru, ma również wpływ na ograniczenie dostępu do kultury, szczególnie na wsi i w małych miastach. Częstość korzystania z instytucji kultury i ich zasobów jest większa w miastach niż na wsi. W mieście łatwiejszy jest dostęp do instytucji upowszechniających kulturę, większa jest podaż artykułów użytku kulturalnego, zasobów dóbr kultury o charakterze muzealnym i współczesnych.

Tabl. 20. Zróżnicowanie kulturalne między miastem a wsią
Na 1000 ludności

Wyszczególnienie	1995		2002		2003		2004		2005		2006	
	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w	m	w
Ludność na placówkę biblioteczną ^{ab}	5807	1500	6645	2032	6699	2070	6685	2115	6716	2149	6766	2184
Miejsca w czytelnich ^{ab}	2,11	3,96	2,23	3,88	2,23	3,83	2,23	3,79	2,26	3,78	2,26	3,80
Księgozbiór w wol. ^{ab}	3268	3983	3329	3835	3337	3799	3362	3778	3389	3784	3414	3775
Wypożyczenia w wol. ^{ac}	4708	3056	4581	2774	4637	2795	4612	2739	4374	2628	4154	2526
Miejsca w kinach stałych ^b	8,6	0,6	9,7	0,5	9,5	0,4	9,3	0,4	9,7	0,5	9,8	0,4
Widzowie w kinach ^c	939	16	1126	35	1052	35	1391	41	1363	34	1043	26
Abonenci radiowi ^b	301	203	273	188	270	156	274	186	247	185	266	180
Abonenci telewizyjni ^b	285	195	266	183	263	152	265	180	239	180	257	175

a W bibliotekach publicznych. *b* Stan w dniu 31 XII. *c* W ciągu roku.

Zmniejszaniu zróżnicowania kulturalnego winno służyć m.in. zwiększanie się operatywności samorządów terytorialnych, rozbudowa sektora prywatnego w sferze kultury i rozwijanie społecznie podejmowanych lokalnych inicjatyw kulturalnych.

Mimo obserwowanych tendencji do urynkowania i rozwoju instytucji kultury sektora prywatnego, większość z nich pozostaje nadal wśród instytucji publicznych.

W sferze publicznej znajdują się przede wszystkim biblioteki publiczne i ich filie. Ponadto w 2006 r. wśród instytucji prowadzących działalność kulturalną, organizowanych przez jednostki sektora publicznego, było 82,5% muzeów i oddziałów muzealnych, 68,4% kin i 55,6% galerii i salonów sztuki. Instytucje sektora publicznego przeważają także nadal wśród organizatorów instytucji kultury w przypadku instytucji scenicznych i bibliotek (innych niż publiczne). Wobec decentralizacji zarządzania kulturą, począwszy od 1999 r., większość instytucji kultury prowadzonych wcześniej przez organy administracji rządowej została przekazana samorządom terytorialnym. W 2006 r. jednostki samorządu terytorialnego były

organizatorem 70,0% muzeów i oddziałów muzealnych, 66,5% kin oraz 50,9% galerii i salonów sztuki.

Jednostki sektora prywatnego wyraźnie przodują natomiast w zakresie działalności wydawniczej (zarówno wydawnictw periodycznych jak i nieperiodycznych), przeważają w sferze mediów (zwłaszcza radia, skutecznie konkurując z radiofonią publiczną), równoważą rynek w kinematografii w zakresie produkcji i dystrybucji filmów. W sektorze prywatnym kultury lokalnej pozostają głównie punkty sprzedaży prasy (także książek) i wypożyczalnie filmów na płytach i kasetach oraz organizacje społeczno-kulturalne.

Objaśnienia znaków umownych

Kreska (-)	- zjawisko nie wystąpiło
Znak x	- wypełnienie pozycji, ze względu na układ tablicy, jest niemożliwe lub niecelowe
“W tym”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy
Kropka (.)	- oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych
Zero (0)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5
(0,0) lub (0,00)	- zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05 lub 0,005

Explanation of symbols

(-)	- the phenomenon did not occur
x	- it is impossible or inappropriate to fill in the item because of the table arrangement
“W tym”	- not all the components of the sum are included
(.)	- data not available or not reliable
0	- magnitude not zero, but less than 0,5 of unit employed
0,0 or 0,00	- magnitude not zero, but less than 0,05 or 0,005 of unit employed

Przy publikowaniu danych GUS - prosimy o podanie źródła

When publishing the CSO data - please indicate the source